

Návrh katalogu projektů k rozvoji Mikroregionu Konicko pro programové období 2021-2027

Klára Tlamková

Bakalářské práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Klára Tlaková**
Osobní číslo: **M16081**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Návrh katalogu projektů k rozvoji Mikroregionu Konicko pro programové období 2021–2027**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Podejte rozbor teoretických aspektů rozvoje venkova.
- Popište možnosti financování rozvojových projektů ze Strukturálních fondů EU.

II. Praktická část

- Představte základní socioekonomickou charakteristiku území mikroregionu Konicko.
- Analyzujte rozvojové potřeby území mikroregionu Konicko na základě vyhodnocení rozhovorů s vybranými aktéry.
- Navrhněte katalog projektů k rozvoji mikroregionu Konicko pro programové období 2021–2027.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

DANNENBERG, Peter and Elmar KULKE. Economic Development in Rural Areas: Functional and Multifunctional Approaches. 1st ed. Burlington, VT: Ashgate, 2015, 237 s. ISBN 978-1-4724-4481-3.
DOLEŽAL, Jan a Jiří KRÁTKÝ. Projektový management v praxi: naučte se řídit projekty! 1. vyd. Praha: Grada, 2017, 171 s. ISBN 978-80-247-5693-6.
GREEN, Gary Paul. Handbook of Rural Development. 1st ed. Cheltenham, UK: Edward Elgar, 2013, 384 s. ISBN 978-1-78100-670-2.
HORÁKOVÁ, Hana a Dana FIALOVÁ. Transformace venkova: turismus jako forma rozvoje. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 398 s. ISBN 978-80-7380-537-1.
PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. akt. roz. vyd. Praha: Grada, 2015, 280 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: **14. prosince 2018**
Termín odevzdání bakalářské práce: **14. května 2019**

Ve Zlíně dne 14. prosince 2018

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 13. 5. 2019

Jméno a příjmení: Klára Tlamková

.....

podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá problematikou rozvoje venkovských oblastí na území Mikroregionu Konicko. Cílem práce je navrhnout katalog projektů vycházející z rozvojových potřeb regionu a tím podpořit jejich realizaci s ohledem na možnosti financování pomocí dotačních titulů z EU v programovém období 2021-2027. První částí práce vysvětluje základní pojmy z oblasti regionálního rozvoje a financování EU. Druhá část se věnuje charakteristice Mikroregionu Konicko a zpracování socioekonomické analýzy daného území. Poslední část práce se zabývá rozvojovými potřebami mikroregionu, na základě kterých jsou navržena konkrétní opatření formou projektů sloužící k ekonomickému a sociálnímu rozvoji území.

Klíčová slova: mikroregion Konicko, regionální rozvoj, katalog projektů, rozvoj venkova, programové období 2021-2027

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the issue of the development of rural areas in Konice Microregion. The aim of the thesis is to propose a catalogue of projects stemming from the development needs of the region and therefore to support their implementation with regard to the possibilities of financing with the use of the EU grant titles in the programming period 2021-2027. The first part of the thesis explains the basic concepts of regional development and financing of the EU. The second part concentrates on the characteristics of Konice Microregion as well as on the socioeconomic analysis of the area. The last part deals with the development needs of Microregion, on the basis of which specific measures are proposed by means of projects intended for the economic and social development of the territory.

Keywords: Konice Microregion, regional development, catalogue of projects, rural development, programming period 2021-2027

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce panu RNDr. Pavlu Bednáři, Ph.D. za jeho odborné vedení, konstruktivní a věcné rady, které mi poskytoval a především za vstřícnost a pochopení. Dále děkuji všem starostům a zástupcům mikroregionu Konicko za jejich ochotu a spolupráci.

V neposlední řadě děkuji mé rodině a blízkým, kteří mě podporovali po celou dobu studia.

„K tomu, abychom jasně viděli, často stačí jen změnit úhel pohledu.“

Antoine de Saint Exupéry

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 PROBLEMATIKA REGIONÁLNÍHO ROZVOJE A ROZVOJE VENKOVA	13
1.1 REGIONÁLNÍ ROZVOJ	13
1.1.1 Regionalizace	13
1.1.2 Vymezení regionu	13
1.1.3 Vymezení regionu na úrovni Evropské unie	14
1.1.4 Aktéři regionálního rozvoje	15
1.2 REGIONÁLNÍ POLITIKA	17
1.3 ROZVOJ VENKOVA.....	17
1.3.1 Charakteristika a vymezení venkovských oblastí	18
1.3.1.1 Vymezení venkovských oblastí podle ČR	18
1.3.1.2 Vymezení venkovských oblastí podle EU	19
1.3.2 Strukturální slabost venkovských oblastí	20
1.3.2.1 V kontextu „globálního Severu“	20
2 PROBLEMATIKA MIKROREGIONŮ	21
2.1 VYMEZENÍ MIKROREGIONU	21
2.1.1 Legislativní rámec mikroregionu	21
2.2 DATABÁZE MIKROREGIONŮ ČR	22
2.3 VZNIK A VÝVOJ MIKROREGIONŮ V ČR	22
2.3.1 Cíle založení mikroregionu	24
2.3.2 Efektivní fungování mikroregionu	24
2.4 AKTÉŘI SPOLUPRÁCE.....	24
2.5 ORGANIZAČNÍ SLOŽENÍ MIKROREGIONŮ V ČR	25
3 STRUKTURÁLNÍ FONDY EU	27
3.1 VZNIK A VÝZNAM STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ	27
3.2 PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014-2020	27
3.3 PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2020+	28
3.3.1 Strategické cíle	29
3.3.2 Financování ČR v období 2021-2027	29
3.3.2.1 Dohoda o partnerství (DoP).....	30
3.3.3 Možnosti financování mikroregionů ze strukturálních fondů 2021-2027	30
3.4 PROJEKTOVÝ MANAGEMENT V KOHEZNÍ POLITICE EU	31
3.4.1 Typy projektů	32
3.4.2 Fáze projektového cyklu	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
4 MIKROREGION KONICKO	35

4.1	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA, ÚZEMNÍ VYMEZENÍ MIKROREGIONU KONICKO	35
4.2	FYZICKOGEOGRAFICKÁ ANALÝZA MIKROREGIONU KONICKO	35
4.3	FINANCOVÁNÍ MIKROREGIONU KONICKO	37
4.3.1	Financování v programové období 2007 – 2013.....	37
4.3.2	Financování v programové období 2014 – 2020.....	38
5	SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA MIKROREGIONU KONICKO.....	40
5.1	OBYVATELSTVO	40
5.2	VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATEL	44
5.3	TRH PRÁCE	46
5.4	INFRASTRUKTURA	49
5.4.1	Dopravní infrastruktura	49
5.4.2	Technická infrastruktura	49
5.4.3	Služby a vybavenost obcí.....	51
5.4.4	Školství.....	51
5.4.5	Zdravotní péče.....	52
5.4.6	Sociální péče	52
5.5	ZEMĚDĚLSTVÍ A PRŮMYSL.....	53
5.6	CESTOVNÍ RUCH	54
5.7	KULTURA A PAMÁTKY.....	55
6	VYHODNOCENÍ SOCIOEKONOMICKÉ ANALÝZY.....	57
7	ANALÝZA ROZVOJOVÝCH POTŘEB ÚZEMÍ MIKROREGIONU NA ZÁKLADĚ ROZHOVORŮ S VYBRANÝMI AKTÉRY	59
7.1	VYHODNOCENÍ ROZHOVORU SE ZÁSTUPCEM MIKROREGIONU KONICKO.....	59
7.2	VYHODNOCENÍ ROZHOVORŮ SE ZÁSTUPCI VYBRANÝCH OBCÍ NA ÚZEMÍ MIKROREGIONU KONICKO	61
7.2.1	Hlavní přednosti a nedostatky, příležitosti a rizika.....	61
7.2.2	Ex post hodnocení projektů.....	62
7.2.3	Bariéry a návrhy jejich zlepšení při uskutečňování projektů	62
7.2.4	Participace obyvatelstva a priority rozvoje obcí mikroregionu	63
7.2.5	Navrhovaná opatření vedoucí k rozvoji obcí	64
7.3	SHRNUTÍ POZNATKŮ Z ROZHOVORŮ S VYBRANÝMI AKTÉRY NA ÚZEMÍ MIKROREGIONU	66
8	SWOT ANALÝZA	68
9	NÁVRH KATALOGU PROJEKTŮ	69
9.1	PROJEKT Č. 1: VYBAVENÍ DĚTSKÉHO HŘIŠTĚ.....	69
9.2	PROJEKT Č. 2: PODPORA EFEKTIVNÍHO NAKLÁDÁNÍ S ODPADY	70
9.3	PROJEKT Č. 3: PODPORA TŘÍDĚNÍ ODPADŮ V DOMÁCNOSTECH OBČANŮ.....	70
9.4	PROJEKT Č. 4: VÝSADBA ZELENĚ V PROSTORÁCH NÁMĚSTÍ.....	71
	ZÁVĚR	72
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	74
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	78
	SEZNAM OBRÁZKŮ	79
	SEZNAM TABULEK.....	80
	SEZNAM PŘÍLOH.....	81

ÚVOD

Tato práce vznikla částečně jako reakce na rozvojové problémy, se kterými se mnoho venkovských oblastí v současné době potýká. Mezi nejčastější patří špatná dopravní obslužnost související s nedostatečným pokrytím potřeb starších obyvatel dojíždět k lékaři, za příbuznými apod. Nebo nedostatečné množství pracovních příležitostí v místě bydliště a s tím spojená nutnost dojíždět do okolních nebo vzdálených míst. Takto by se dalo pokračovat dlouho. Nicméně toto jsou přesně ty důvody, které nás nutí k zamýšlení jak důležité a potřebné je podporovat rozvoj venkovských oblastí.

Mikroregion Konicko, který je hlavním námětem této bakalářské práce se rovněž potýká s rozvojovými problémy a nedostatky přetrvávajícími ve venkovských regionech, kterými je nutné se z hlediska budoucího rozvoje aktivně zabírat. Mikroregion je svou příznivou horizontální polohou atraktivní ke specifickým typům cestovního ruchu s relativně neznečištěným životním prostředím vůči sídelním aglomeracím (Prostějov, Olomouc), kdy je vhodné tyto nabízené rozvojové příležitosti využít v prospěch zvýšení kvality života obyvatel a konkurenceschopnosti místní ekonomiky a jejich resilience vůči globálním, environmentálním a hospodářským trendům.

Přínosem této práce je získat důležité poznatky a vyhodnotit rozvojové potřeby Mikroregionu Konicko s využitím poznatků socioekonomické analýzy a osobních rozhovorů s vybranými aktéry. Výstupem jsou návrhy opatření pro zajištění rozvojových potřeb prostřednictvím katalogu projektů, směřovanému k programovému období 2021-2027 ve vztahu k zajištění financování ze Strukturálních fondů EU.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

V návaznosti na výše uvedené východiska v úvodu práce byl vymezen hlavní cíl práce a k tomu tři příslušné dílčí cíle. Hlavním cílem je zpracování návrhu katalogu projektů sestaveného na základě socioekonomické analýzy území mikroregionu Konicko a rozhovorů s vybranými klíčovými aktéry.

Prvním dílčím cílem je zpracování literární rešerše věnující se problematice rozvoje venkova a regionálního rozvoje obecně, fungování mikroregionů na území ČR a charakteristika strukturálních fondů EU včetně možností z nich vyplývajících. Druhým dílčím cílem je vypracování socioekonomické analýzy týkající se mikroregionu Konicko ve stanoveném rozmezí šesti zkoumaných oblastí a uskutečnění rozhovorů s vybranými aktéry mikroregionu. Z těchto získaných poznatků je vytvořena SWOT analýza, která zachycuje hlavní přednosti a nedostatky, příležitosti a hrozby existující na území mikroregionu. Třetím dílčím cílem mé bakalářské práce je zhodnotit aktuální rozvojové potřeby na území Mikroregionu Konicko a na jejich základě v rámci vytvoření katalogu projektů navrhnout možná opatření vedoucí k celkovému ekonomickému a sociálnímu rozvoji mikroregionu.

K dosažení stanovených cílů práce jsou využity následující metody:

Literární rešerše: která zahrnuje prostudování odborné literatury a tvoří soupis poznatků získaných z dostupných informačních zdrojů. V práci je využita v teoretické části pro přiblížení problematiky regionálního rozvoje a rozvoje venkova, problematiky týkající se mikroregionů a strukturálních fondů.

Metody regionální analýzy: jsou v praktické části využité pro vyhodnocování naplnění strategických cílů v jednotlivých obcích i z pohledu mikroregionu. V práci je používána metodika analýzy aktérů, která hodnotí vztahy mezi jednotlivými skupinami. Explorace využita při sběru dat pro odhalení podstaty zkoumaných vztahů a jevů s cílem vytěžit z nich maximum smysluplných závěrů. Pomocí rozdělení četností dat probíhá vizuální srovnání dat populace a umožňuje identifikaci chybně zadaných hodnot. Demonstrace potvrzující platnost zjištěných poznatků. Výzkum, pomocí něhož jsou v praktické části systematicky zkoumány sociální jevy s cílem získat důležité poznatky popisující a vysvětlující danou situaci. Operacionalizace konstruktů aplikovaná zavedením proměnných, pomocí kterých jsou měřeny jednotlivé vztahy ve výzkumu. Dále je v práci využito popisné statiky zahrnujících zejména aritmetický průměr.

Metody obsahové analýzy textu: se prolínají celou praktickou částí práce, na jejichž základě došlo k rychlému utřídění potřebných informací a zorientování se v textu.

Rozhovor: Praktická část vychází rovněž z poznatků získaných na základě rozhovorů s vybranými aktéry, který byl veden na základě předem připravených otázek. Při rozhovoru jsou zaznamenávány myšlenky, názory a informace mě sdělené

SWOT analýza: je praktickým nástrojem k přehlednému zaznamenání klíčových faktorů ze čtyř konkrétních oblastí. SWOT analýza reaguje na předchozí získané poznatky z jiných typů šetření a zaznamenává silné a slabé stránky, příležitosti a rizika. Jejím cílem je prohlubovat příležitosti, potlačovat nedostatky připravit se na potenciální hrozby nebo využít příležitosti. Tato analýza je v praktické části využita k vyhodnocení a zaznamenání informací získaných na základě vypracované socioekonomické analýzy a uskutečněných rozhovorů s vybranými aktéry.

Analýza: Těto metody je v bakalářské práci využito při tvorbě a rozklíčování informací vycházejících ze socioekonomické analýzy. Tato metoda srovnává poznatky z částí týkajících se obyvatelstva, vzdělanostní struktury obyvatel, trhu práce a infrastruktury.

Syntéza: je v praktické části využita při shromažďování informací o budoucích rozvojových potřebách Mikroregionu Konicko a slouží k propojení informací získaných při rozhovorech se starosty členských obcí a předsedou mikroregionu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PROBLEMATIKA REGIONÁLNÍHO ROZVOJE A ROZVOJE VENKOVA

1.1 Regionální rozvoj

Pro pojem regionální rozvoj neexistuje žádná přesná ani ustálená definice. V úzkém pojetí jej lze ztotožnit s ekonomickým rozvojem daného území. Regionální rozvoj je obecně vymezován jako komplex procesů zahrnující širokou oblast aktivit probíhající v regionech a týkající se pozitivních ekonomických, sociálních, environmentálních a dalších změn v regionu. Klíčovou pozici mezi záměry regionálního rozvoje jako ovlivňovaného procesu má v tradičním výkladu množství a skladba pracovních příležitostí. V tomto ohledu se podle Macháčka, který tuto problematiku rozebírá ve své kapitole, předpokládá aktivní role lokálních i regionálních institutů (především veřejné správy) případně i soukromé sféry. (Kolektiv autorů, 2004, s. 211) S touto myšlenkou se ztotožňují i Kadeřávková a Peková (2012, s. 36), podle kterých můžeme regionální rozvoj vymezit jako komplexní a dynamický proces, který je ve střednědobém i dlouhodobém horizontu založen na schopnostech místních nebo regionálních společenství formulovat nutné priority a strategie ovlivňující a zabezpečující symetrický rozvoj území jednotlivých obcí, regionů nebo mikroregionů.

1.1.1 Regionalizace

Pro rozčlenění míst nebo oblastí tvořících území používáme pojem regionalizace, jakožto činnost směřující k vymezování regionů. Je to tedy proces členění území na regiony, které můžeme vymezovat přirozeným procesem, na základě zvolených kritérií nebo v rámci administrativního členění. (Žák, 2002. s. 650)

1.1.2 Vymezení regionu

Termín region se odborníci již dlouhá léta snaží vymezit přijatelnou definicí, nicméně v odborných pracích je tento termín používán v různém smyslu, proto jej nelze jednoznačně definovat. Můžeme tedy pouze říci, že správnost definice regionu se odvíjí od účelu, pro který je používána a můžeme jej alespoň chápat jako komplex vznikajících regionálních diferenciací krajinné sféry. (Čadil, 2010, s. 1)

Jak uvádí ve své kapitole Zdražil, regiony nemusí být striktně spjatý výhradně s administrativním vymezením územních celků na jednotlivých stupních víceúrovňové soustavy. I když toto pojetí může být v některých případech opodstatněné, a to především

ve snaze o zjednodušené podání řešeného problému. Obecně lze pojem region slučovat s prostorovým vymezením určité územní entity, kterou definují určující atributy, jimiž se odlišuje od svého okolí. (Kraftová, 2016, s. 44)

Můžeme rozdělit dvě základní struktury regionu. V prvním případě mluvíme o homogenním regionu, což jsou území, která bývají vymezena na základě kritérií stejnorodosti (homogeneity). To znamená, že se zde projevují stejné nebo velmi podobné znaky. Ale i když je daný region ve sledovaném atributu stejnorodý, v ostatních attributech se mohou jednotlivé součásti regionu odlišovat, v tomto případě se jedná o heterogenní regionu. Jako příklad stejnorodosti znaků uvedu shodu v míře nezaměstnanosti, koncentraci průmyslu nebo ve výši HDP na obyvatele.

Druhé pojetí členění je heterogenní (nodální) region. Jedná se o tzv. funkční vymezení a to je založeno na sledování zejména teritoriálních ekonomických vazeb mezi jednotlivými subjekty a vytyčuje region jako takovou oblast, kde jsou vazby mezi subjekty intenzivní v rámci regionu a výrazně méně intenzivní mimo tento region.

Obvykle při analýze dat budu pracovat s administrativně vymezenými regiony a to především pro jejich statistickou dostupnost. U těchto jednotek je jejich základním znakem společná samospráva. Z pohledu administrativního určení můžeme za regiony považovat například kraje, státy nebo nadnárodní celky. (Čadil, 2010. s. 2)

1.1.3 Vymezení regionu na úrovni Evropské unie

Územní statistické jednotky NUTS byly zavedeny Eurostatem společně s ostatními orgány EU pro potřeby členění jednotné struktury územních jednotek a také pro potřeby plánování v rámci strukturálních fondů. Na úrovni EU jsou NUTS upraveny Nařízením Evropského parlamentu a Rady o zavedení společné klasifikace územních statistických jednotek.

Česká republika používá pro klasifikaci regionů v evropském kontextu označení NUTS 2, kdy výchozí nastavení tohoto uspořádání bylo v ČR provedeno k 1. květnu 2004 s účinností od 1. ledna 2008. (Zahradník, 2017, s. 72)

Regionem mohou být označována území různého řádu. Regionem označujeme oblast střední Evropy, v České republice jeden či více krajů nazýváme regiony soudržnosti, kraje samotné můžeme také nazývat regiony. Regionem respektive mikroregionem jsou i menší oblasti (např. území obcí s rozšířenou působností). Pro účely politiky soudržnosti Evropské unie se v České republice vymezují již zmíněné regiony soudržnosti a to v rámci ev-

ropského členění NUTS 2. Jsou základní statistickou jednotkou pro výpočet HDP na obyvatele a na základě tohoto údaje jsou dále rozdělovány prostředky ze strukturálních fondů. V ČR NUTS 2 tvoří celkem 8 regionů soudržnosti. (Maier et al., 2012, s. 170-171)

Členění NUTS v České republice:

- NUTS 1 - celá ČR
- NUTS 2 - regiony soudržnosti
- NUTS 3 - kraje
- LAU 1- okresy
- LAU 2 – obce (Administrativní členění NUTS – Česko, ©2016)

Regiony podle NUTS 2:

- Praha - je tvořen územím hl. m. Prahy
- Střední Čechy - území Středočeského kraje
- Jihozápad - území krajů Jihočeského a Plzeňského
- Severozápad - území krajů Karlovarského a Ústeckého
- Severovýchod - území krajů Libereckého, Královehradeckého a Pardubického
- Jihovýchod - území krajů Vysočina a Jihomoravského
- Střední Morava - území krajů Olomouckého a Zlínského
- Moravskoslezsko - území kraje Moravskoslezského (Region soudržnosti, ©2010)

1.1.4 Aktéři regionálního rozvoje

Za účastníky regionálního rozvoje můžeme považovat jeho obyvatele, firmy aktuálně nebo do budoucna působící v regionech, veřejná správa a neziskové organizace, v nichž se obyvatele sdružují za různými účely. Aktéři mohou vytvářet různé zájmové skupiny s cílem prosazovat své zájmy, preference, potřeby nebo vize o budoucím rozvoji regionu. Účastníci regionálního rozvoje představovaní různými institucemi a skupinami mají rozdílné názory a stanoviska co je nebo není pro rozvoj regionu důležité a žádoucí. I protichůdné a konfliktní zájmy a preference jsou opodstatněným předmětem uvažování o nasměrování regionálního rozvoje, protože se jedná o mnohostranně a složitě podmíněný proces a nemá jednoznačné řešení nebo směřování. (Maier et al., 2012, s. 172)

Obecně se možnosti rozvoje venkova odvíjí od vnitřních predispozic a vnějších vlivů a trendů. Možných členění aktérů rozvoje z venkovského hlediska je celá řada. Zásadní je však jejich rozčlenění z různých hledisek jejich působení, tak abychom mohli identifikovat

jejich vzájemné styčné plochy a nalézt možnosti jejich vzájemné spolupráce. Toto dělení vychází z jejich hierarchického postavení vzhledem ke správnímu uspořádání území, která se odráží v jednotlivých úrovních veřejné správy.

Můžeme tedy aktéry regionálního rozvoje rozdělit dle působností na:

- evropskou/světovou – nepůsobí přímo na rozvoj venkova, určuje pouze základní rámec a finance
- národní – nepůsobí přímo na rozvoj venkova, jejich úkol je spíše organizační
- regionální – funkce spočívá zejména v organizační podpoře, ale některé subjekty mohou mít vliv na rozvoj venkova (krajské samosprávy)
- lokální – výrazně přispívají k rozvoji venkova a aktivně přispívají ke zlepšení životních podmínek

Současně jsou aktéři rozděleni i podle sektorů na veřejný, podnikatelský a neziskový.

Tabulka 1: Matice aktérů – prostorová úroveň versus typ sektoru

ÚROVEŇ	SEKTORY		
	Veřejný	Podnikatelský	Neziskový
Evropská	Evropská komise (rámec SZP EU)	Nadnárodní zájmová uskupení	Sítě
Národní	Ministerstva; Celostátní síť pro venkov	Celostátní zájmová uskupení	Spolky, svazy, sítě
Krajská	Kraj; Vysoké školy; Krajská informační střediska	Podnikatelská zrušení	Nezisková sdružení
Lokální	Obce - DSO, MAS; Obcí zřizované organizace	Podnikatelé, zemědělci	Zájmová sdružení, spolky

Zdroj: vlastní zpracování dle Svobodové, 2009

Tento model zachycuje postavení jednotlivých aktérů a možnosti sledování vazeb mezi nimi. Na lokální úrovni mají účastníci rozvoje k místním řešeným problémům blíže, a proto se snaží o zlepšení skutečností a nedostatků potřebných k jejich každodennímu životu. Tito aktéři jsou iniciátory a přímými realizátory rozvoje. Jejich vnímání a jednání je obvykle přímočaré, motivováno včasným dosažením vytyčeného cíle. Posoudíme-li i vyšší hierarchické stupně, aktéry, které v nich působí lze označit za profesionalizovanější, fungující na pozadí širšího vývoje. Problematiku rozvoje venkova vnímají jako důležitou zejména

na krajské samosprávě, přestože se přístupy jednotlivých krajů výrazně liší. (Svobodová et al., 2009, str. 85-86)

1.2 Regionální politika

Pojem regionální politika se velmi obecně vymezuje jako soubor cílů, opatření a prostředků směřujících ke snižování velkých odlišností v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů. (Žák, 2002, s. 651) Avšak v dnešní době ji můžeme chápat především jako nástroj pro ovlivňování rozmístění socioekonomických zdrojů a aktivit sloužícím k harmonickému rozvoji regionů. Tato politika se zaměřuje především na snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony a na vytváření srovnatelných podmínek pro život. Na základě obecných poznatků je politikou veřejnou, která pomocí využití socioekonomických nástrojů působí na reálný regionální rozvoj, který má zpětně vliv na regionální politiku. (Pavlík, 2016, s. 14)

1.3 Rozvoj venkova

Výzkumní pracovníci, politikové a odborníci stále diskutují o vhodné úloze státu, trhů a obcí v souvislosti s rozvojem venkova. V minulosti se mnoho venkovských politik projevovalo zvýšenou závislostí na zemědělství, lesnictví nebo těžebním průmyslu. Tato vázanost způsobila zranitelnost venkovských oblastí k technickým změnám a ke kolísání trhů. Ačkoliv mnoho venkovských oblastí přijalo rozvojové strategie založené na vzájemném společenství, často se potýkají s nedostatečnou kapacitou nebo neuspokojivým množstvím zdrojů, aby mohly být efektivní. V současnosti převládá potřeba vybudovat programy rozvoje venkova, které vycházejí z kolektivních přístupů, ale zároveň jsou tržně orientovány a využívají dostupných zdrojů k efektivnímu zlepšení kvality života obyvatel venkova.

Vedle podpory z externích zdrojů musí být tvorba rozvojových strategií založená na samotných venkovských společenstvích, ale zároveň i zakotvena v participačních procesech, které zajímají samotné obyvatele. Jejich účast vyžaduje schopnost efektivně ovlivňovat rozhodování a podílet se na vytváření a hodnocení strategií. Často je však obtížné dosáhnout plné účasti obyvatel z důvodu nedostatečných kapacit, proto je nutné vytváření nových místních kapacit, aby venkovské komunity využily svého potenciálu v globální ekonomice. (Green, 2013, s. 18)

1.3.1 Charakteristika a vymezení venkovských oblastí

Fialová (2014, s. 174), označuje venkovský prostor z globálního hlediska za výrazně diferencovaný. A to jak na národní úrovni, tak i na jiné měřítkové úrovni v rámci České republiky. Což vyvozuje z fyzicko-geografické polohy, ale také především z polohy v rámci osídlení. A to jak z hlediska horizontálního, tak i vertikálního členění.

Vyhraňování venkovského prostoru se věnuje mnoho autorů a institucí, kteří tuto problematiku vnímají z rozdílných úhlů pohledu. Setkáváme se s definicemi, které venkov vymezují například jako koncept životního stylu nebo jej nazývají kulturní a sociální reprezentací. Ve většině případů se však jedná o definice kvantitativně založené obvykle na údajích o počtu obyvatel nebo jejich hustotě. (Pospěch et al., 2014, s. 61-62)

1.3.1.1 Vymezení venkovských oblastí podle ČR

Venkov je obecně chápán jako protiklad města, tedy jako prostor mimo města. Statistickou hranicí běžně používanou v ČR pro vymezení venkovských obcí je 2.000 obyvatel. Obce s nižším počtem jsou považovány v našich podmínkách za venkovské. (Pápol et al., 2006, s. 28)

Klufová (2015, s. 216) ve své knize uvádí, že vzhledem k různorodosti výsledků zjištěných na základě různých kombinací kvantitativních i kvalitativních ukazatelů není možné jednoznačně definovat pojem venkov. Nicméně k určení venkovského prostoru lze podle ní přistupovat dvěma různými způsoby. Na venkov můžeme nahlížet jakožto na spojitě území složené z volné krajiny a jednotlivých sídel. V tomto případě jej můžeme vymezit ukazateli vztaženými k ploše (hustota zalidnění). Další možností je vymezení venkova jako souboru venkovských obcí. Které můžeme kvalifikovat jako souvislé vymezení jednotlivých sídel, obcí a to podle kritérií, které se vztahují k dané jednotce a které jsme si stanovili.

Podle Klufové jsou venkovské a periferní oblasti nejčastěji určovány na základě:

- Počtu obyvatel dané obce, hustotou zalidnění, či kombinací obou ukazatelů,
- statutu dané obce,
- charakteru a hustoty zástavby a architektonického charakteru obce,
- podílu přírodních nebo zastavěných ploch na celkové rozloze obce,
- infrastruktury, občanské vybavenosti a dostupnosti služeb,
- institucionální vybavenosti obce,
- dopravní dostupnosti,

- zaměstnanosti v nektarech národního hospodářství a odvětvích,
- dalších sociálních, ekonomických, environmentálních ukazatelů.

V České republice je pro vymezování venkovských oblastí rovněž využíváno metodiky OECD.

1.3.1.2 Vymezení venkovských oblastí podle EU

Existuje mnoho rozdílných přístupů pro vymezování venkovských oblastí a jejich typologie při použití celé řady kvantitativních metod. Od jednoduchých aplikací vycházejících z několika málo charakteristik až po složité modely, závisejících na velkém množství různých charakteristik. Klufová (2015, s. 67-68) se ve své knize obrací k výsledkům zkoumání OECD, která definovala venkovské obce na lokální úrovni pomocí hustoty zalidnění (méně než 150 obyvatel/km²). Na regionální úrovni rozlišuje tři základní typy regionů podle podílu obyvatel žijících ve venkovských oblastech:

1. Převážně venkovské oblasti (více než 50% obyvatel)
2. Významně venkovské oblasti (15-50% obyvatel)
3. Významně urbanizované oblasti (méně než 15% obyvatel)

Později došlo k rozšíření této základní klasifikace venkovských oblastí o dimenzi odlehlosti. A vzniklo tak pět skupin: městské regiony, přechodné regiony v blízkosti měst, přechodné a odlehlé oblasti, venkovské regiony v blízkosti měst a odlehlé venkovské oblasti.

Metodické vymezení venkovských oblastí podle OECD je v současné době jedinou mezinárodně uznávanou typologií v této oblasti. OECD dlouhodobě hledá způsoby a možnosti, jak zlepšit vymezení venkovského prostoru v souvislosti s jeho aktuálně probíhající změnami s ohledem na vnitřní i vnější vlivy daného území. (Pělucha, 2012, s. 51-52)

Dalším významným přístupem ve vymezování venkovských oblastí, který ve své knize rozebírá Pělucha (2012, s. 51) je určování venkova EUROSTATEM, jehož hlavním indikátorem je stupeň urbanizace. Podle EUROSTATU můžeme regiony rozdělit následovně:

- Hustě zalidněné oblasti – skupiny přiléhajících obcí, kde hustota zalidnění přesahuje 500 obyvatel/m² a celková populace oblasti je nejméně 50 000 obyvatel.
- Prostřední (přechodné) oblasti – shluk obcí, kde každá obec má hustotu zalidnění nižší než 100 obyvatel/km² a nejsou součástí hustě zalidněných oblastí. Celkový počet obyvatel dané oblasti musí být menší než 50 000 obyvatel, anebo musí sousedit s hustě zalidněnou oblastí.

- Řídce zalidněné oblasti – skupiny obcí, které nepatří do žádné z výše uvedených kategorií.

Nejčastěji používaným je sice hustota zalidnění, nicméně i v tomto přístupu můžeme najít mnoho nevýhod. Hlavním důvodem kritiky EUROSTATU je zahrnování malých a středně velkých měst do venkovských oblastí. Takže sledování venkova na úrovni NUTS 3 je do jisté míry nelogické, protože tato evropsky vymezená úroveň stále představuje velké územní jednotky, kam se často zahrnují i významné městské oblasti. A tento pohled spíše naznačuje více či méně zalidněné regiony v průměrných údajích.

1.3.2 Strukturální slabost venkovských oblastí

1.3.2.1 V kontextu „globálního Severu“

Globálním Severem v tomto případě nazýváme bohaté země charakteristické politickou svobodou, stabilitou a víceméně prosperující ekonomikou. Ve srovnání s městskými nebo příměstskými oblastmi jsou rozdíly u venkovských oblastí patrné na první pohled, jako například nižší populace nebo hustota budov. Jak ve své knize uvádějí Dannenberg a Kulke (2015, s. 3-4) úloha zemědělské produkce jakožto základního prvku venkovských oblastí jsou vymezovány méně výrazně než dříve. S tím souvisí snižování zemědělské výroby jako základu pro celkový růst a zaměstnanost v daných venkovských oblastech.

Zemědělská výroba jako základ pro růst a celkovou zaměstnanost se v posledních desetiletích snížila. V době od padesátých až do poloviny osmdesátých let byla venkovská území poznamenána koncentračními procesy v zemědělství a s tím spojeným růstem specializací. Tento postup vedl jak ke komplexnímu navýšení objemu produkce, tak ale také ke zvyšování zaměstnanosti v zemědělství, které bylo původně považováno za „páteř sociálně-ekonomického uspořádání“ těchto oblastí. Tyto procesy společně s dalším vývojem vedly k vysoké nezaměstnanosti a klesajícímu počtu obyvatel, především ve venkovských oblastech. Mladí a vzdělaní lidé většinou z venkova migrují do měst, zatímco starší obyvatelé, důchodci a méně vzdělaní zůstávají. Často dochází i k zavírání mateřských a základních škol, protože poptávka po nich je nízká a tento stav mladým lidem brání se stěhovat na venkov. Výsledkem je tedy obvykle negativní proces poklesu počtu obyvatel, ztráta pracovních míst, pokles infrastruktury a to včetně veřejných dopravních sítí, ale také zdravotnictví a soukromé podnikání jako například maloobchody s potravinami, drogerií apod. (Dannenberg a Kulke, 2015, s. 4)

2 PROBLEMATIKA MIKROREGIONŮ

2.1 Vymezení mikroregionu

Mikroregiony patří ke specifické formě spolupráce mezi obcemi. Každá obec v České Republice má možnost se stát členem dobrovolného svazku obcí, a to především za účelem ochrany a prosazování společných ekonomických, hospodářských, environmentálních a společenských zájmů. Členem svazku se může stát pouze obec, pro niž je tato možnost právem, nikoli povinností. Pro účast obcí ve svazku platí, že obce mohou vstupovat nebo se stávat členy svazků obcí jak při jejich vytváření, tak rovněž tehdy, kdy obec vstupuje do svazku již vytvořeného. Nespornou výhodou pro slučování obcí je považováno především soustředění finančních prostředků na zlepšení kvality života jejich občanů, zlepšení plánování územního rozvoje, větší možnost účastnit se mezinárodních projektů, rozšíření kvalifikovanosti pracovníků větších obcí, možnost financovat zpracování projektů a další pozitiva. (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 23-24)

2.1.1 Legislativní rámec mikroregionu

V roce 2000, kdy byl přijat Zákon o obcích č.128/2000 Sb., který zahrnuje právně vymezené základní formy kooperace mezi obcemi v oblasti výkonu samostatné působnosti. Do té doby neexistovala v ČR právní úprava týkající se sdružování obcí do větších společenství – mikroregionů. Vedle spolupráce obcí na základě smlouvy určené k provedení konkrétního úkolu a založení právnických osob dvěma nebo více obcemi dle občanského zákoníku byla zavedena možnost spolupráce, a to vznik dobrovolného svazku obcí. Zákon současně stanovil, že se obce nemohou sdružovat na základě občanského zákoníku, jako doposud. Z toho vyplývá, že mikroregiony, které vznikly před přijetím tohoto zákona, byly nuceny se transformovat na dobrovolné svazky obcí.

Další činnost mikroregionů ve formě zájmového sdružení právnických osob je možné pouze jako smluvní sloučení s fyzickou nebo právnickou osobou, avšak není způsobilé k právům a povinnostem. Zákon o obcích výslovně odmítá spolupráci obcí jakožto zájmového sdružení právnických osob, v němž jsou sloučeny pouze obce, a také vylučuje sdružení bez právní subjektivity. Tato možnost byla dříve přípustná, ale s přijetím zákona již nadále není možná. (Pápol et al., 2006, s. 22)

2.2 Databáze mikroregionů ČR

Ústav územního rozvoje na základě pověření Ministerstva pro místní rozvoj (MMS) monitoroval od roku 2000 mikroregiony a jejich rozvojové dokumenty na území České republiky. V rámci tohoto sledování byla Ústavem územního rozvoje vytvořena, provozována a aktualizována databáze mikroregionů v ČR.

Hlavním impulsem k zahájení monitoringu jednotlivých mikroregionů bylo zjištění, že roku 2000 neexistovala ucelená databáze mikroregionů. Monitoring ÚÚR byl zpočátku prováděn prostřednictvím dotazníkového šetření na okresní a později krajské úřady. Získané údaje byly do roku 2005 zpracovány za celou ČR formou tematicky zaměřených kartogramů. Tato databáze však byla z rozhodnutí MMR k 31. 3. 2016 ukončena. Databáze je i nadále umístěna na webu, nicméně již nedochází k její aktualizaci ani ke kartografickému hodnocení výstupů za jednotlivé roky. (Databáze mikroregionů ČR, ©2016)

2.3 Vznik a vývoj mikroregionů v ČR

Mikroregiony a místní akční skupiny (MAS) vznikají nejčastěji jako seskupení obcí kolem přirozeného centra, jde obecně o jakási spádová území. Nejvíce jich vzniklo v letech 1999-2001, v souvislosti s novelou zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. V následujících letech byla tendence ke vzniku spíše klesající, nebo docházelo k transformaci mikroregionů na dobrovolné svazky obcí dle zákona o obcích. (Mikroregiony a místní akční skupiny, ©2008)

Vznik mikroregionů je nezbytný k prosazování společných zájmů a cílů venkovských obcí vedoucích k dosažení potřebných změn ve všech obcích určitého prostoru. Rovněž pomáhá obcím v mikroregionech k získání finančních prostředků z různých zdrojů formou vytváření mikroregionálních programů, aktivit a konkrétních projektů, které by samotné obce nebyly schopny získat.

V minulosti vznikaly především monotematicky zaměřené mikroregiony, které většinou po splnění účelu, za kterým byly vytvořeny, nepokračovaly v další spolupráci. Ty jsou již v dnešní době méně časté a naopak převládají mikroregiony, které pracují na svém komplexním rozvoji.

Tabulka 2: Zapojení obcí do mikroregionů v letech 2003-2012

Rok	Počet obcí celkem	Obce v mikroregionech		Obce mimo regiony		Počet mikroregionů
		Počet	Podíl v %*	Počet	Podíl v %	Počet
2003	6 249	4 625	74,01	1 624	25,99	491
2004	6 249	4 685	74,97	1 564	25,03	505
2005	6 249	5 280	84,51	968	15,49	533
2007**	6 249	5 385	86,18	864	13,83	551
2008	6 249	5 473***	87,58	776	12,42	570
2009	6 249	5 407	86,53	842	13,47	553
2010	6 249	5 399	86,40	580	13,60	555
2011	6 249	5 420	86,73	829	13,27	550
2012	6 245	5 361	85,75	891	14,25	532

* podíl z celkového počtu obcí

** v roce 2006 došlo ke změně metodiky zjišťování, data k tomuto roku jsou použita, proto nejsou součástí tabulky

*** k 31. 8. 2008

Zdroj: vlastní zpracování dle Ústavu územního rozvoje, 2013

Po roce 2000 nastal velký nárůst této mikroregionální spolupráce, což je patrné i z vývoje počtů mikroregionů v ČR. Zatímco například v roce 2003 bylo evidováno 491 mikroregionů, v roce 2005 už to bylo 533 mikroregionů a v roce 2008 dokonce 570 mikroregionů. (Monitoring mikroregionů a jejich rozvojových dokumentů, ©2018)

V roce 2006 se zásadně změnil systém aktualizace údajů o mikroregionech. Informace v databázi mikroregionů se od roku 2006 aktualizovaly on-line prostřednictvím webových aplikací pověřenými pracovníky přímo jednotlivých mikroregionů.

Tento způsob aktualizace byl zvolen hlavně proto, že databáze mikroregionů neměla být v budoucnu jen informacemi o identifikačních znacích jednotlivých mikroregionů, ale měla být postupně rozšiřována o další informace, které nelze vždy získat na příslušném krajském úřadě, ale mohly je poskytnout jen mikroregiony samy. Zástupce každého mikroregionu měl svůj vlastní přístup a uvedené údaje měl možnost při nastalé změně sám aktualizovat. Všechny mikroregiony byly osloveny s prosbou o průběžnou aktualizaci dat (byla jim poskytnuta metodická instrukce v podobě manuálu). V případě neaktivního přístupu mikroregionů aktualizoval údaje v databázi přímo zástupce ÚÚR dle možností.

Po roce 2008 začal počet mikroregionů v ČR pomalu klesat a nově vznikaly jen v menší míře. (On-line systém evidence mikroregionů a jejich rozvojových dokumentů, ©2012)

2.3.1 Cíle založení mikroregionu

Mezi hlavní důvody založení mikroregionů patří především hledání nových cest k rozvoji svazku, ale také společné řešení či předcházení problémů, a to zejména v oblasti cestovního ruchu, životního prostředí, zemědělství, infrastruktury, ekonomického rozvoje a rozvoje lidských zdrojů. Neméně důležitým úkolem je i využití územního potenciálu, jeho zdrojů nebo vyzvednutí silných stránek území a eliminaci slabých. Obvyklé je také spojení obcí pro společné čerpání kapitálových prostředků z dotačních programů, vzájemnou výměnu pomoci a zkušeností společně se sdružováním finančních prostředků a lidského potenciálu.

2.3.2 Efektivní fungování mikroregionu

Rozhodujícím faktorem pro správnou a efektivní činnost svazku obcí je v první řadě zvolit správnou strategii a to hned při jeho založení. Další nutnou podmínkou je stanovení zásad pro dlouhodobě udržitelný rozvoj společenství. Pro správné fungování je také nezbytné, aby byl spolek jednoduše spravovatelný a aby mezi zástupci jednotlivých samospráv a samotnými obyvateli docházelo ke stálým kontaktům.

Ze zkušeností již existujících svazků vyplývají čtyři zásady pro jejich efektivní fungování:

1. Zformování vyváženého obsahu a rozsah stanov (pravidel) mikroregionu.
2. Vytvoření flexibilního řídicího plánu mikroregionu, včetně zakotvení vzájemného respektu k názorům jednotlivých členů, nastavení efektivní kontroly.
3. Vymezení jasných pravidel hospodaření svazku.
4. Ujasnění činností, kterým se bude svazek dlouhodobě věnovat. (Pápol, 2006, s. 26)

2.4 Aktéři spolupráce

Společná kooperace v mikroregionech je založena především na vztazích mezi jejími jednotlivými aktéry. Obecně je možné vyhranit několik typů subjektů podle jejich vztahu k řešenému problému nebo k připravovanému projektu.

- Podílející se (Shareholders) – hlouběji zapojení činitelé, kteří se podílí na přípravě a řešení (např. spolupracující obce a podnikatelé).
- Zainteresovaní (Stakeholders) – činitelé, na něž bude aktivita působit (např. občané a jejich sdružení, návštěvníci aj.).
- Dotčení (Placeholders) – činitelé, v jejichž zájmovém území se daná aktivita realizuje (např. krajský úřad, správa CHKO nebo národního parku, ministerstvo).

Zapojení jednotlivých činitelů není pevně stanoveno, ale závisí na situaci či tématu dané aktivity. Jednotlivé pozice se mohou vzájemně prolínat a z praktického hlediska je žádané využití spolupráce aktérů z jednotlivých sektorů.

Rozvoj mikroregionů v první řadě souvisí se „silou“ jednotlivých aktérů. Významní z nich mají obvykle na podporu vlastního rozvoje dostatek kapacit jak lidských, tak kapitálových. Zatímco ostatní subjekty jako malé obce, neziskové organizace nebo drobní podnikatelé jsou v tomto ohledu silně omezeni. A právě pro ně se spolupráce stává zásadní příležitostí ke zlepšení jejich situace. V praxi se do úspěšnosti rozvoje mikroregionů promítají především vztahy mezi silnými a slabými subjekty. Výhodou pro jakékoli společenství, zvláště pak pro mikroregiony je členství větší obce nebo města. Velká obec má větší ekonomické i organizační možnosti a může tak výrazně přispět k realizaci spolupráce a zároveň posiluje pozici sdružení jako celku vůči vnějším subjektům. Další výhodou spolupráce s velkými obcemi je i nesrovnatelně vyšší rozpočet, který poskytuje větší prostor pro realizaci rozvojových projektů.

Jednotlivé svazky nebo sdružení obcí mají své klíčové pozice členů a také poměrně jasně definovaná pravidla pro jejich obsazování. Často jsou jasné i požadavky na kvalifikovanost jejich výkonu a nároky i možnosti fungování příslušných mechanismů formy spolupráce.

Další pozornost je věnována konkrétním typům klíčových aktérů obecní spolupráce, na nichž je závislá i kvalita a intenzita této spolupráce. Klíčovými aktéry obcí jsou starostové, kteří zastupují obce při jednání s ostatními subjekty, současně jsou i realizátory. Účastní se jednání svazku, ale také se podílí na jeho činnosti a řízení. Dalším klíčovým aktérem je manažer spolupráce, který se nejčastěji věnuje organizaci a administrativě spojené s fungováním celku. Hlavní náplní jeho práce je většinou vyhledávání dotačních titulů a zpracovávání příslušných projektových žádostí. Následně koordinuje a administruje úspěšně získané projekty. (Galvasová et al., 2007, s. 46-51)

2.5 Organizační složení mikroregionů v ČR

Problematika fungování a samotné řízení mikroregionů je vyvozeno z legislativních předpisů (zákon o obcích), které ale v mnoha ohledech vytyčují možnosti spravovat mikroregion poměrně široce. Nelze obecně definovat složky, které by měl každý mikroregion mít, neboť zákon o obcích přesné vymezení neukládá. Nicméně orgány jednotlivých dobrovolných svazků obcí musí být zaneseny do jejich stanov.

Obecně lze však v drtivé většině existujících mikroregionů určit několik standardně fungujících složek. Jejich pojmenování se však může u různých mikroregionů lišit.

- Valná hromada (členská schůze, sněm starostů, shromáždění apod.)

Jedná se o nejvyšší orgán rozhodujícím o veškerých zásadních otázkách a většinou se skládá ze zástupců všech členských obcí. Jejich pravomoci jsou poměrně rozsáhlé. Patří do nich například volba a odvolávání předsedy, místopředsedů, členů rady členů kontrolních a jiných komisí, rozhoduje o přijetí dalších členů, o změnách smluv a stanov, schvaluje výši členského příspěvku, roční uzávěrku a rozpočet na další období.

- Rada mikroregionu (správní rada apod.)

Je výkonným orgánem mikroregionu. Její ustanovení však není povinné a mnoho mikroregionů tento orgán nevyužívá vůbec, v tom případě veškerou činnost zajišťuje nejvyšší orgán. Hlavními úkoly rady jsou řízení celého spolku mezi zasedáními valné hromady, příprava podkladů pro valnou hromadu, rozhodování v konkrétních opatřeních k zajištění dlouhodobých cílů a zabezpečování hospodaření a účetnictví. (Klingerová, 2012, s. 40)

- Předseda, místopředseda

Vystupují nejčastěji jako statutární orgány. Předseda především zastupuje mikroregion navenek, jedná s třetími osobami, může uzavírat obchodní případy, zabezpečuje styk s peněžními ústavy apod. V době předsedovi nepřítomnosti jej zastupuje místopředseda a to v rozsahu jeho pravomocí. Předsedou je nejčastěji zvolen některý ze starostů členských obcí a tato obec je zároveň i sídlem mikroregionu.

- Kontrolní (revizní) komise

Orgán, který dohlíží na komplexní fungování spolku. Jeho hlavním úkolem je kontrola veškeré činnosti mikroregionu, především jeho hospodaření, dodržování stanov a plnění usnesení, hospodaření s majetkem a vedení účetnictví. (Galvasová et al., 2007, s. 56)

3 STRUKTURÁLNÍ FONDY EU

Fondy Evropské unie představují důležitou část realizace politiky soudržnosti, která je založena na finanční solidaritě. Členské státy přispívají stanoveným finančním obnosem do společného rozpočtu, jehož prostřednictvím se investují projekty ke zlepšení situace méně rozvinutých členských států, regionů a sociálních skupin. (Vilamová, 2005, s. 16). Zaměřuje se i na podporu dlouhodobě udržitelného růstu a prosperity a především na odstraňování bariér růstu a zjednodušení strukturální adaptace evropských regionů. Dalším podnětem rozvojové politiky je silná potřeba zesílení vazeb mezi dominujícími oblastmi s těmi zůstávajícími, které se potýkají s velkou závislostí na přeshraničí. (Zahradník, 2016, s. 4)

3.1 Vznik a význam strukturálních fondů

Oblast regionální politiky a s tím spojených strukturálních fondů ve v průběhu let neustále vyvíjí. Svou existencí dávají jasně najevo snahu a ochotu pomáhat při vytváření nebo udržení ekonomické prosperity a potřebnou sociální úroveň všech území společenství. V roce 1957 zastupoval strukturální fondy pouze Evropský sociální fond (ESF). Později k němu byla přidružena Orientační sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EAGGF), který se s programovacím období 2007-2013 transformoval v Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD). Poté v roce 1975 zahájil svou činnosti i Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF). Mezi mladší strukturální fondy patřil od roku 1993 Finanční nástroj na podporu rybolovu (FIFG), který však v roce 2007 nahradil na Evropský rybářský fond (EFF) a je úzce zacílen s důrazem na udržitelnost. Na začátku působnosti strukturálních fondů nebylo zcela zřejmé, jak tyto fondy budou fungovat a do kterých odvětví by měly zasahovat. Vznikaly časté diskuze o jejich neefektivnímu využití, což předcházelo úpravě pravidel, nešlo však o zásadní změnu ve fungování. (Boháčková a Hrabánková, 2009, s. 95)

3.2 Programové období 2014-2020

Toto programové období je v pořadí již pátou etapou kohezní politiky. Je silně zaměřeno na výkonnost, úspornost a efektivitu. Zároveň vychází a čerpá ze závěrů a dopadů nejhlubší ekonomické krize za poslední desetiletí. Kohezní politika se i v této etapě stále výrazně zaměřuje na nejméně rozvinuté regiony, ačkoli míra solidarity s nimi již není natolik patrná jako v předchozích dobách. Rovněž uvolnění prostředků v jejich prospěch je podmíněno řadou podmínek. (Zahradník, 2016, s. 70)

Z Evropských investičních fondů (ESI) byly v tomto období pro Českou republiku vyčleněny finanční prostředky ve výši téměř 24 miliard eur. Česká republika je čerpá skrze deset tematických programů a to:

1. Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
2. Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
3. Operační program Zaměstnanost
4. Operační program Doprava
5. Operační program Životní prostředí
6. Integrovaný regionální operační program
7. Operační program Praha – pól růstu ČR
8. Operační program Technická pomoc
9. Operační program Rybářství
10. Program rozvoje venkova (Programové období 2014-2020, ©2019)

3.3 Programové období 2020+

Nedílnou součástí samotného programového období tvoří operační programy, které jsou komplexní, víceoborové a obsahují věcné zaměření pro danou oblast. Jejich zpracování má v kompetenci vláda členského státu a následně jsou předkládány Evropské komisi ke schválení. (Provazníková, 2015, s. 149)

V současné době není známa přesná struktura operačních programů pro období 2021-2027. Vláda ČR doposud schválila návrh národních priorit financování a struktury operačních programů, který dále postoupí k projednání Evropskou komisí. Pro členské státy je nutností se vyrovnat s řadou nových výzev, které EU čekají. Schválený návrh pro Českou republiku počítá se osmi operačními programy, které je nutné v budoucnu detailně rozpracovat a to včetně jednotlivých podporovaných oblastí a rozdělení prostředků.

Přehled operačních programů pro období 2021-2027:

1. OP Konkurenceschopnost
2. OP Doprava
3. OP Životní prostředí
4. OP Výzkum a vzdělávání
5. OP Lidské zdroje
6. Integrovaný regionální OP

7. OP Technická pomoc a kvalita správy
8. OP přeshraniční spolupráce

Jednotlivé názvy operačních programů jsou předběžné a budou předmětem dalšího projednávání stejně jako upřesnění oblastí, které bude možné z těchto programů rozvíjet. Dále Ministerstvo zemědělství předloží návrh programu pro oblast rybníkářství a program rozvoje venkova, který v následujícím období bude stát mimo politiku soudržnosti. Spolu s operačními programy probíhá příprava strategického dokumentu Dohody o partnerství, uzavřeným mezi členským státem a Evropskou komisí, který zaštití čerpání z evropských fondů pro toto programovací období. (Návrh struktury operačních programů pro období po roce 2020 schválila vláda, ©2019)

3.3.1 Strategické cíle

Česká republika definuje pět hlavních priorit vycházejících z potřeb na regionální a národní úrovni, které jsou v souladu s návrhem pěti cílů Evropské komise. Z těchto priorit vychází i návrh podporovaných aktivit pro programové období 2021-2027.

První prioritou je rozvoj nízkouhlíkové ekonomiky, zvýšení odpovědnosti vůči životnímu prostředí a ve značné míře i adaptace na změnu klimatu. Dále je kladen důraz na rozvoj založený na výzkumu, inovacích a uplatnění nových technologií. S tím související vzdělanost a sociální soudržnost konkurenceschopné společnosti. Jako další zásadní priorita je definována i efektivní a dostupná doprava, ale vlídná a šetrná k životnímu prostředí. A posledním cílem je trvale udržitelný rozvoj území, především s ohledem na integrovaný rozvoj městských a venkovských oblastí.

3.3.2 Financování ČR v období 2021-2027

Pro Českou republiku by mělo být v tomto období k dispozici 20,1 mld. eur, ale i tato výše kapitálu je v současnosti předmětem jednání s Evropskou komisí. Podle prozatímního projednávaného návrhu Evropské komise by mělo největší procento z celkového objemu zamýšleného kapitálu, a to 53 % připadnout do Evropského fondu pro regionální rozvoj v celkové výši 10,52 mld. EUR. Fond soudržnosti by měl získat 33% z celkového objemu, což činí 6,44 mld. EUR. A do Evropského sociálního fondu by mohlo připadnout 2,74 mld. EUR, což tvoří 14% objemu v návrhu celkové alokace pro ČR. A pro Evropskou územní spolupráci by mělo náležet 0,31 mld. EUR. (Východiska pozice ČR k budoucnosti politiky soudržnosti po roce 2020, ©2019)

3.3.2.1 Dohoda o partnerství (DoP)

Dohoda o partnerství představuje strategický dokument, v němž jsou souhrnně charakterizovány základní cíle, charakteristiky a kritéria využívání fondů Evropské unie pro následující programové období 2021-2027. Aby byla zajištěna optimální efektivnost při využívání fondů EU, bylo stanoveno pět cílů politiky: Inteligentnější Evropa, Zelenější nízkouhlíková Evropa, Propojenější Evropa, Sociálnější Evropa a Evropa bližší občanům. Predikce dle výsledků posledního jednání pod EU předsednictvím Rakouska jsou zatím takové, že součástí Dohody o partnerství budou pouze 4 fondy ve sdíleném řízení. A to konkrétně Evropský fond pro regionální rozvoj, Fond soudržnosti, Evropský sociální fond a Evropský námořní rybářský fond. V DoP budou specifikovány cíle politiky a fondy EU, jenž může členský stát použít k jejich naplnění. Česká republika pravděpodobně využije fond EU pro aktivity spadající do všech pěti cílů politiky. (Příprava DoP 2021-2027, ©2019)

3.3.3 Možnosti financování mikroregionů ze strukturálních fondů 2021-2027

Fondy Evropské unie představují hlavní prostředek realizace evropské politiky soudržnosti. Prostřednictvím jednotlivých fondů se investují finanční prostředky vymezené pro snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy a jejich regiony. Finanční prostředky z těchto fondů je možné čerpat skrze operační programy.

Pro období 2020+ by se mělo jednat o tyto oblasti a charakteristiky jednotlivých OP:

OP Konkurenceschopnost (OP K), kde hlavním cílem je dosažení konkurenceschopné a udržitelné ekonomiky prostřednictvím znalostí a inovací. Aktivity OP K jsou orientovány především na podporu inovací, celkové elektronizaci a modernizaci, zvýšení energetické úspornosti, efektivní a šetrné využívání obnovitelných zdrojů a dalších technologií a postupů pro uplatnění jak ve veřejné správě, v podnicích ale i celkově s ohledem na přírodní bohatství ČR.

Integrovaný regionální operační program (IROP), jehož smyslem je umožnit vyvážený rozvoj území. A to především na základně zkvalitnění infrastruktury jak z hlediska vzdělávání, sociálních služeb a bydlení, zdravotnických služeb, s ohledem na cestovní ruch tak i v rámci zlepšení dopravní infrastruktury, rozvoji městské a příměstské dopravy nebo s ohledem na snižování uhlíkových emisí.

Operační program Výzkum a vzdělávání (OP VV). Náplní tohoto OP je podpora a rozvoj lidských zdrojů a potenciálu pro znalostní ekonomiku s důrazem na zvyšování kvality

vzdělávání. Mezi hlavní zásady tohoto programu jsou předpokládány aktivity ke zlepšení rovnosti ve vzdělávání společně s dostupností. Celkový rozvoj kapacit a zlepšení rozvoje pedagogických pracovníků, zkvalitnění prostředí pro výzkum a vývoj spolu s rozvojem mezinárodní spolupráce v této oblasti. Důležitý pokrok by mělo přinést i propojení veřejné správy, akademického, výzkumného a podnikatelského sektoru.

Operační program Lidské zdroje (OP LZ), který se zaměřuje především na rozvoj a zlepšení kvality života občanů, například formou lepší dostupnosti sociální a zdravotní péče. Tento OP se bude soustředit i na možnosti dalšího profesního vzdělávání, sladování pracovního a osobního života, modernizaci institucí na trhu práce nebo na zefektivnění veřejné správy pro poskytování kvalitních služeb.

Operační program Životní prostředí (OP ŽP) cílí v prvním případě na ochranu a udržitelnost životního prostředí. Ale ve velké míře i na efektivní a šetrné využívání obnovitelných zdrojů. Hlavními prioritami jsou zlepšení kvality ovzduší, vodního hospodářství, zvýšení energetické úspornosti, sanace míst s ekologickou zátěží nebo revitalizace brownfieldů.

Operační program Doprava (OP D). Hlavním cílem je zefektivnit využití dopravní infrastruktury v souvislosti se zavedením technologie pro organizaci dopravy a snížení dopravní zátěže. Spolu s efektivním využitím multimodální nákladní dopravy. Dalším zásadním bodem je zvýšení využití a dostupnosti alternativních paliv

Operační program Technická pomoc a kvalita správy (OP TPKS). Tento OP zahrnuje 4 oblasti činností, kterým se bude věnovat. A to: řízení a koordinace Dohody o partnerství, podpora horizontálních otázek a partnerů, podpora administrativní kapacity implementace a vybrané činnosti na podporu veřejné správy.

Operační program přeshraniční spolupráce (OP PS). Náplň tohoto programu bude upřesněna na základě spolupráce se sousedními státy. (Priority financování 2021-2027, ©2019)

3.4 Projektový management v kohezní politice EU

Projektem v obecném slova smyslu můžeme považovat jedinečnou skupinu kroků vedoucích k dosažení stanoveného cíle či výsledku. Činnosti, které vedou ke komplexnímu řešení, a vytváření projektů nazýváme projektové řízení. Můžeme jej popsat jako soubor pravidel, postupů a nástrojů, jenž pomáhají projektovým týmům koordinovat společné úsilí tak, aby dosáhly správných výsledků ve správný čas, pro správného zákazníka a to vše s omezenými zdroji. (Doležal, 20017, s. 17-18) Podle dalšího názoru je projekt sérií aktivit,

zaměřených na naplnění jasně specifikovaného cíle v určitém čase a v rámci definovaného rozpočtu. Jedná se o skupinu koordinovaných aktivit s pevně stanoveným začátkem a koncem, prováděných jednotlivcem nebo týmem za účelem splnění specifických cílů. Projekty realizované ze statutárních fondů musí splňovat formální náležitosti a musí být v souladu s podmínkami programu. Rovněž tyto projekty musí být udržitelné minimálně po stanovenou dobu. Proto by každý projekt měl mít jasně definované nositele, systém zodpovědností a pravomocí, přesně stanovený rozpočet, systém průběžného vyhodnocování a v neposlední řadě i jasně definovaná kritéria pro kontrolu stanovených cílů.

3.4.1 Typy projektů

Rozlišujeme dva typy projektů, a to projekty investiční a neinvestiční.

Projekty investiční (tzv. tvrdé projekty) jsou zaměřovány především na pořízení investičního majetku, který dále slouží jako nástroj k uskutečnění výstupů a naplňování cílů projektu. Účelem těchto projektů není pouze fyzická realizace konkrétní stavby, ale i pořízení nástroje pro umožnění provozování dalších veřejně prospěšných aktivit.

Druhým typem jsou projekty neinvestiční (tzv. měkké projekty), ty se zaměřují především na podporu realizace činností, kde pořízení majetku je jen podpůrnou záležitostí a je značně omezeno. Příkladem mohou být nejrůznější realizace v oblasti vzdělávání nebo poskytování sociálních služeb.

Již z tohoto rozdělení je zřejmé, že zatímco u projektů neinvestičních se efekty (výstupy) projeví již v průběhu realizace projektu, tak u investičních projektů až po jeho dokončení. Proto u projektů investiční povahy sledujeme navíc ještě tzv. provozní fázi, ve které sledujeme a kontrolujeme, jak a do jaké míry žadatel plní výstupy, ke kterým se ve smlouvě o poskytnutí dotace ze strukturálních fondů zavázal.

3.4.2 Fáze projektového cyklu

Pokud se žadatel rozhodne požádat o podporu ze strukturálních fondů, v první řadě je nutné si ujasnit, jaký projekt chce realizovat, lokalizovat jej, definovat a promyslet si možnosti jeho financování. Aby žadatel zvýšil své šance na úspěšnou přípravu projektu, ujistil se o jeho vhodnosti, náležité formě a obsahu je nutné se během celého procesu plánování a řízení držet jasně strukturovaného programu, jinak řečeno projektového cyklu. Ten v rámci strukturálních fondů dělíme do šesti částí. A to konkrétně na:

1. Identifikace a formulace záměru – v této fázi se jedná o počáteční myšlenku a předběžný nástin projektu. Je nutné zjistit, zda je možný na daný projektový záměr čerpat prostředky ze statutárních fondů. Jestliže shledáme, že je projektový záměr slučitelný s existujícím operačním programem, můžeme na něm dále pracovat.
2. Příprava projektu a jeho formulace – návrh záměru je detailně rozpracován, včetně finanční a institucionální analýzy a dopadů na životní prostředí. Projekt se dostává do fáze plánování. Posuzuje se jeho rozsah, rozpočet, obsahované aktivity, časový harmonogram, rizika, nástrahy a další nutné podmínky.
3. Posouzení a schválení – v tomto cyklu je projekt posuzován řídicím orgánem včetně všech povinných příloh. Řídicí orgán projekt hodnotí a analyzuje z hlediska formální a věcně přijatelnosti a zkoumá jednotlivé aspekty projektu a jeho dopady.
4. Vyjednávání a financování – financování ovlivňuje především typ projektu a nástroj strukturální politiky, který je v daném projektu využíván. V případě kladného posouzení je projekt schválen k financování. Součástí jsou i podmínky, které je příjemce dotace povinen při čerpání peněžních prostředků povinen dodržet.
5. Implementace a monitoring – tato část zahrnuje skutečnou realizaci projektu. Monitorováním je možné určit, zda se skutečná realizace neodchýlila od původního plánu. Hlavní myšlenou této kontroly je zjistit problémy projektu a vynaložit co nejčelněji opravné prostředky k jejich nápravě
6. Hodnocení – poslední fáze hodnotí efektivnost a dopady projektu v porovnání se stanovenými cíli. Zjišťujeme, zda došlo k naplnění cílů a výstupy tohoto hodnocení ovlivňují následnou činnost týkající se projektu. (Marek a Kantor, 2009, s. 57-67)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 MIKROREGION KONICKO

Mikroregion Konicko vznikl 4. listopadu 1999 ve městě Konici jako zájmové sdružení. V prosinci roku 2003 byla změněna právní subjektivita na dobrovolný svazek obcí dle zákona 128/2000 Sb. o obcích. Hlavním účelem založení mikroregionu bylo reprezentovat zájmy členských obcí hlavně v oblasti regionálního, hospodářského, sociálního a kulturního rozvoje včetně cestovního ruchu, ochrany kulturního dědictví, zvyšování vzdělanosti a snižování nezaměstnanosti.

4.1 Základní charakteristika, územní vymezení mikroregionu Konicko

Území mikroregionu náleží do okresu Prostějov, sousedí s okresy Olomouc, Blansko a Svitavy. Leží v západní části Olomouckého kraje a tvoří hranici s Pardubickým a Jihomoravským krajem. Mikroregion Konicko sdružuje celkem dvacet obcí (k 1. 5. 2019). A to: Bohuslavice, Brodek u Konice, Březsko, Budětsko, Dzbel, Horní Štěpánov, Hačky, Hvozd, Jesenec, Kladky, Konice, Lipová, Ludmírov, Ochoz, Polomí, Raková u Konice, Rakůvka, Skřípov, Stražisko a Suchdol. Centrem a sídlem mikroregionu je město Konice, které má jako jediné statut města. Celková rozloha mikroregionu je cca 175,53 km² a počet obyvatel činí 10 433 (k 31. 12. 2018). (Program rozvoje 2013-2020 Mikroregion Konicko, ©2013)

4.2 Fyzickogeografická analýza mikroregionu Konicko

Z hlediska geomorfologického vymezení lze oblast mikroregionu rozčlenit na severní oblast Krkonoško-jesenické soustavy - Zábřežské vrchoviny a jižní oblast patřící do subprovincie Česko-moravské soustavy - Dražanské vrchoviny, která má charakter spíše ploché roviny s relativní výškovou členitostí. Zatímco Zábřežskou vrchovinu tvoří spíše členité pahorkatiny, na severním území formované hlubšími, často zalesněnými údolími, s prudšími stráněmi a svahy. Zjednodušeně můžeme tedy říct, že je oblast tvořena z poloviny úrodnou rovinou Hané a z poloviny zvlněnou Dražanskou vrchovinou. Nejvyšším bodem mikroregionu jsou Skalky (735 m. n. m.), které se nacházejí jihozápadně od obce Lipová. Postavení mikroregionu je z pohledu vodstva unikání. Především kvůli jeho poloze s převažujícími úseky vodních toků rozbíhajícími se na všechny světové strany. Severovýchodní část území je odvodňována pramennými přítoky Šumice, největší část území řekou Romže a jejími přítoky a Jihozápadní okraj území odvodňují přítoky Úsobrnského potoka. (Kovářová, 2012, s. 15-17) Za nejvýznamnější vodní toky jsou na Konicku považovány: Romže, Brodecký potok, Bukovanka, Okluka a Šumnice. A nejzásadnějším je rybník –

nádrž N1 Skřípov (1,7 ha), Závlahová nádrž Kladky (1,69 ha) a Za Tandlemi Skřípov (1,03 ha). Průměrná nadmořská výška mikroregionu je 492 m. n. m. (Program rozvoje 2013-2020 Mikroregion Konicko, ©2013) Mikroregion se nachází v mírném pásu střední Evropy a tato jeho poloha má velký vliv na silnou proměnlivost počasí. V létě se projevuje stálostí počasí s malou oblačností, ale s vyššími teplotami a v zimě pak vlivy přinášející mrazy. Nejteplejším měsícem je červenec s průměrnou teplotou 17°C, nejchladnější je leden s průměrem -3,4°C. Roční teplotní průměr se pohybuje kolem 6°C. V posledních třech letech bylo území klasifikováno jako výrazně až extrémně suché. V současné době se deficit půdní vláhly pohybuje v rozmezí od -40 mm do -60 mm (k 13. 5. 2018), což vykazuje zjevný úbytek oproti předchozímu roku, kdy se množství vody v půdě pohybovalo v rozmezí od -5 mm do -20 mm (k 11. 5. 2019). Nedostatek srážek způsobuje špatné a nevyrovnané vzházení plodin, kdy už nyní v měsíci květnu jsou odhadovány ztráty výnosů v rozmezí 10 – 30%.

Obrázek 1 Vymezení mikroregionu Konicko a jejích obcí

Zdroj: Program rozvoje 2013-2020 Mikroregion Konicko

4.3 Financování Mikroregionu Konicko

Mikroregion Konicko je aktivní společenství obcí, které se snaží realizovat projekty vedoucí k rozvoji jak jednotlivých obcí, tak i celého mikroregionu. Což vede k jeho pozitivnímu rozmachu a především ke zkvalitňování života místních občanů. Využívá pro tuto prioritu všech dostupných finančních možností a to převážně z dostupných dotačních programů, ale i z vlastních prostředků, skládajících se ze členských příspěvků všech obcí. Spolek hospodaří podle schváleného rozpočtu na každý kalendářní rok. A následně schvaluje valná hromada výroční zprávu o výsledcích hospodaření společně s roční uzávěrkou. Tyto poznatky vycházejí z konzultací s pracovníci Centra společných služeb v Konici a z informací na webových stránkách mikroregionu.

4.3.1 Financování v programové období 2007 – 2013

V programovém období 2007-2013 byly prostřednictvím mikroregionu realizovány dva projekty. První projekt se týkal pořízení varovného a výstražného systému, který byl instalován v Konici, Brodce u Konice a Lipové a Suchdole. Tento systém je napojen na Integrovaný záchranný systém Olomouckého kraje, což má značný vliv na snížení rizika ztrát na životech, zdraví a majetku obyvatel a organizací v případě vzniku mimořádných událostí. Projekt je realizován díky dotaci z Regionálního operačního programu Střední Morava. Celková výše projektu činila 4,81 mil. Kč, z toho dotace ve výši 3,89 mil. Kč a doplatek mikroregionu ve výši 915 tis. Kč. Realizace projektu zajistila funkční systém informování a varování občanů v dotčených obcích, došli k modernizaci stávajícího datového rozhlasu a k odstranění nedostatků v pokrytí signálem. Tento projekt naplňuje jeden z cílů strategie mikroregionu, a to zlepšení bezpečnosti v obcích mikroregionu.

Druhou akcí v tomto programovém období je projekt „Posilování administrativní kapacity obcí na bázi meziobecní spolupráce“, zkráceně také „Centra společných služeb“. Tento projekt je zaměřen na podporu vytváření a fungování Center společných služeb v rámci Dobrovolných svazků obcí. Cílem je zajistit efektivnější poskytování veřejných služeb občanům. Tento projekt běží v mikroregionu Konicko od 1. 6. 2016 do 31. 12. 2019 a zabezpečuje dva pracovníky, kteří se věnují realizacím projektů na území mikroregionu, ale i poskytnutí pomoci nebo rady všem členským obcím. (Mikroregion Konicko, ©2012)

4.3.2 Financování v programové období 2014 – 2020

V současném programovém období počet realizovaných projektů oproti předchozímu období výrazně vzrostl. A to především díky přispění pracovníků Centra společných služeb, kteří se těmito aktivitám věnují a realizaci projektů na území mikroregionu zabezpečují. První projekt se zaměřoval na vytvoření podmínek pro meziobecní spolupráci. Jeho úkolem bylo především zkvalitnit veřejné služby, zlepšit a zjednodušit život místním a držet efektivní veřejnou správu co nejbližší občanům. Výstupem tohoto projektu je strategický dokument. Druhý projekt se nazývá: Na kolo s Koníkem, účelem bylo vybudování naučné stezky, která bude edukativní formou prezentovat a propagovat mikroregion a jeho členské obce. Výstupem je pořízení 1 ks skákacího hradu a 20 ks informačních tabulí. Další realizovanou akcí je: Bezpečný Mikroregion Konicko III., jehož cílem je zvýšit bezpečnost obcí v mikroregionu a to zejména v oblasti majetkové trestní činnosti, které se dopouštějí pachatelé s trvalým pobytem mimo mikroregion a kteří využívají k páchaní trestné činnosti motorová vozidla. Cílem projektu je postupně opatřit všechny důležité silniční křižovatky na území mikroregionu kvalitními bezpečnostními kamerami, které budou schopné zaznamenávat SPZ projíždějících aut v dostatečně kvalitním rozlišení, aby jejich záznamy mohly být průkazně použity jako důkazní materiál v případě nutnosti trestního řízení. V rámci projektu realizovaného mikroregionem Konicko byly pořízeny dvě tyto kamery, které byly následně umístěny v obci Lipová (1 naproti škole, 1 v místní části Hrochov). Čtvrtým realizovaným projektem je pořízení 2 ks velkoplošných stanů a 2 ks přívěsů. Na toto vybavení je v mikroregionu zaveden rezervační systém a mohou jej využívat všechny členské obce. Dalším zajímavým projektem je i projekt Malované mapy, jehož cílem je zviditelnit mikroregion pomocí malovaných map, v rámci něhož bude mikroregion prezentován na mapě regionu Prostějovska. Jedná se o dřevěné stojany s nástěnnými a skládacími mapami. Tento projekt financoval mikroregion ze svého rozpočtu bez dalšího finančního příspěvku. Jedním z uskutečněných projektů je i Podpora rozvoje cykloturistiky v Mikroregionu Konicko. Kde došlo k vyznačení 66 km nových cyklotras a vznik propagačních materiálů, konkrétně mapka vyznačených cyklotras. A posledním doposud realizovaným projektem, který navazuje na projekt předchozí je zastřešení odpočívák kolem cyklotras na území mikroregionu Konicko. Počítá se se vznikem svou nových nabíjecích stanic pro elektro kola

Tabulka 3: Projekty realizované na území mikroregionu v programovém období 2014-2020

Financováno z	Název projektu	Celková cena v tis Kč	Výše dotace v tis Kč	Doplatek mikroregionu v tis Kč	tematické zaměření projektu
MPSV	Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností	2 214	2 214	0	meziobecní spolupráce
MPMR	Na kolo s Koníkem	577	400	177	cestovní ruch
Olomoucký kraj Program: podpora prevence kriminality	Bezpečný Mikroregion Konicko III	133	54	79	bezpečnost občanů
Olomoucký kraj: Program podpory kultury	Pořízení 2 ks velkoplošných stánků, 2 ks přívěsů za vozidlo	88	40	48	kultura, spol. akce
Z rozpočtu mikroregionu	Projekt: Malované mapy	108	0	0	cestovní ruch
Olomoucký kraj: Program: podpora cestovního ruchu a zahraničních vztahů	Podpora rozvoje cykloturistiky v Mikroregionu Konicko	372	172	200	cestovní ruch
Olomoucký kraj Program: podpora cestovního ruchu a zahraničních vztahů	Podpora rozvoje cykloturistiky v Mikroregionu Konicko 2	158	129	129	cestovní ruch

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovorů s pracovníci CSS v Konici k 23. 4. 2019

5 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA MIKROREGIONU KONICKO

V této části bakalářské práce bude zpracována socioekonomická analýza území mikroregionu Konicko, která je jedním z podkladů pro zjištění silných a slabých stránek území. Na jejímž základě budou dále vyhodnoceny rozvojové potřeby mikroregionu. Podkladem pro vytvoření tohoto socioekonomického rozboru byla především data z ČSÚ, Regionálního informačního servisu, ale i místní šetření ve vybraných obcích.

5.1 Obyvatelstvo

V období let 1991-2018 počet obyvatel v rámci mikroregionu mírně klesal, což ukazuje tabulka č. 4. Z 11 568 obyvatel v roce 1991 se počet snížil na 10 433, což činí pokles o 9,8%. Pokud se zaměříme na jednotlivé obce mikroregionu, obecně přetrvávala klesající tendence, leč to nebylo pravidlem ve všech obcích. V roce 2001 oproti roku 1991 došlo ke snížení počtu obyvatel v 11 obcích z celkových 20. V roce 2011 se snížil počet ve 14 obcích oproti předcházejícímu roku. V roce 2016 došlo k poklesu v 16 obcích, jen v Hačkách, Budětsku, Jesenci a Polomí došlo k nárůstu a to průměrně o 3%. A v posledním roce se taktéž projevil klesající trend u 13 obcí, z čehož v Březsku, Hvozdu, Lipové a Ochoze bylo snížení malé a to maximálně do 1,1%. U obcí Hačky a Polomí se stav nezměnil. Z tabulky č. 5 je možné vyčíst, že naopak v Olomouckém kraji vývoj počtu obyvatelstva stoupá. S výjimkou roku 2001, kdy je oproti roku 2001 zřejmý pokles ve výši 1,6%. Úbytek počtu obyvatel, který byl pozorován v tabulce č. 5 je možné ve velké míře přiřknout migračnímu saldu. To znázorňuje rozdíl mezi počtem nově přistěhovalých a počtem vystěhovalých obyvatel v daném území, a je v tabulce č. 4 zaznamenáno pro období 2015-2018. V rámci mikroregionu jsou změny v průběhu let markantní. V roce 2015 dosahovala hodnota salda -18, v dalším roce ještě klesla o -3. V roce 2017 jsme zaznamenali velký nárůst salda na hodnotu 19. V následujícím roce se opět projevil klesající směr a hodnota se snížila na -28. Především obyvatelstvo s vyšším vzděláním a mladé rodiny se stěhují do větších měst. Což je dáno jak nedostatečným množstvím pracovních příležitostí, tak i větší vybaveností měst. Při srovnání migračního salda na území mikroregionu Konicko s migračním saldem v Olomouckém kraji je patrné, že Olomoucký kraj je na tom s úbytkem obyvatelstva hůře. Tendence jsou zde sice střídavé, nicméně úbytek je nejvíce zřejmý v roce 2016, kdy hodnota salda dosahuje -761. Což je o 35% více než v předcházejícím roce. V dalším roce hodnota sice opět klesla, ale v roce 2018 se zvýšila o 10% oproti roku 2017. Nejvyšší hodnota migračního salda na osobu byla zaznamenána v obci Jesenec. Přirozený přírůstek,

zaznamenaný v tabulce č. 6, který představuje rozdíl mezi počtem živě narozených a počtem zemřelých vykazuje jak v mikroregionu, tak i v Olomouckém kraji záporné hodnoty. Na území mikroregionu jsou hodnoty v průběhu let téměř neměnné s výjimkou roku 2017, kdy úmrtnost byla tak velká a počet živě narozených tak malý, že se přírůstek obyvatel liší o 43% oproti roku 2016. Tento trend se projevuje i u Olomouckého kraje, kdy nejmenší hodnotu přírůstku pozorujeme v roce 2016, kdy rozdíl činí 93% oproti předcházejícímu roku. Nejvyšší hodnoty migračního salda na osobu opět dosáhl Jesenec.

Tabulka 4: Vývoj počtu obyvatel v mikroregionu Konicko v letech 1991 - 2018 v porovnání s Olomouckým krajem

Obec	1991	2001	2011	2015	2018
Bohuslavice	464	529	456	446	444
Brodek u Konice	1 017	931	913	840	800
Březsko	227	226	211	213	215
Budětsko	463	424	417	431	412
Dzbel	289	290	262	252	245
Hačky	111	99	103	101	101
Horní Štěpánov	1 081	1 025	973	936	893
Hvozd	673	683	633	617	624
Jesenec	353	356	285	297	287
Kladky	419	428	361	353	354
Konice	3 078	2 989	2 857	2 773	2 784
Lipová	836	754	744	716	718
Ludmírov	465	580	575	568	555
Ochoz	213	205	196	192	195
Polomí	153	152	148	152	152
Raková u Konice	167	185	205	203	199
Rakůvka	119	102	105	97	94
Skřípov	340	344	344	342	337
Stražisko	416	425	438	437	430
Suchdol	684	654	623	621	594
Mikroregion	11 568	11 381	10 849	10 587	10 433
Olomoucký kraj	638 791	638 374	638 638	634 718	632 492

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z ČSÚ

Tabulka 5: Mechanický pohyb obyvatelstva na území mikroregionu v letech 2015-2018 v obcích Mikroregionu Konicko

Obec	2015	2016	2017	2018	Celkem	Migrační saldo celkem v ‰
Bohuslavice	2	1	-1	3	5	11
Brodek u Konice	-11	-15	-9	-13	-48	-58
Březsko	0	0	4	2	6	28
Budětsko	-4	-10	-5	0	-19	-55
Dzbel	-5	0	-1	-2	-8	-32
Hačky	2	-3	2	0	1	10
Horní Štěpánov	2	-9	-19	-10	-36	-39
Hvozd	-2	7	9	-3	11	17
Jesenec	15	5	3	7	30	103
Kladky	-6	1	-3	12	4	13
Konice	-10	-6	49	-14	19	8
Lipová	9	11	6	-6	20	27
Ludmírov	0	4	2	-8	-2	-3
Ochoz	-1	8	-8	0	-1	-5
Polomí	-1	-1	1	3	2	13
Raková u Konice	-3	2	-1	-1	-3	-14
Rakůvka	-1	-2	3	-1	-1	-10
Skřípov	-7	-7	-5	12	-7	-21
Stražisko	2	-1	-4	0	-3	-6
Suchdol	1	0	-4	-9	-12	-19
Mikroregion	-18	-15	19	-28	-42	-4
Olomoucký	-491	-761	-393	-433	-2 078	-3

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z ČSÚ

Tabulka 6: Přirozená měna obyvatel na území mikroregionu v letech 2016-2018 ve srovnání se Olomouckým krajem

Obec	2015	2016	2017	2018	Celkem	Migrační saldo celkem v ‰
Bohuslavice	-3	1	-3	-3	-8	-17
Brodek u Konice	-9	0	-4	1	-12	-14
Březsko	-3	-3	0	-1	-7	-32
Budětsko	-1	0	0	-4	-5	-14
Dzbel	-1	-3	-1	0	-5	-20
Hačky	-3	0	-1	0	-4	-40
Horní Štěpánov	-12	-1	-5	1	-17	-18
Hvozd	0	-2	0	-4	-6	9
Jesenec	-2	-12	-7	-6	-27	-93

Obec	2015	2016	2017	2018	Celkem	Migrační saldo celkem v ‰
Kladky	0	0	-3	-6	-9	-29
Konice	-10	-10	-3	-5	-28	-12
Lipová	-4	-3	1	-7	-13	-17
Ludmírov	0	-2	-1	-8	-11	-19
Ochoz	1	3	-1	1	4	20
Polomí	1	-2	0	-1	-2	-13
Raková u Konice	0	0	-2	-2	-4	-19
Rakůvka	0	3	0	0	3	31
Skřípov	2	-5	-1	1	-3	-9
Stražisko	0	-4	3	-1	-2	-4
Suchdol	-3	-9	0	-5	-17	-27
Mikroregion	-47	-49	-28	-49	-173	-16
Olomoucký	-502	-34	-354	-253	-1 143	-1

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z ČSÚ

V rámci věkové struktury obyvatel z tabulky č. 7 tvoří největší část obyvatelstvo v produktivním věku 15-64 let. A to jak na území mikroregionu, tak i v rámci Olomouckého kraje, kde v obou případech tato část obyvatelstva tvoří 64,8% z celkového počtu. Největší podíl ekonomicky aktivních obyvatel vykázaly obce Bohuslavice a Skřípov s 69,8% a nejmenší Jesenec s 52,8%. Pokud se zaměříme na věkovou kategorii 0-14 let, tedy obyvatelstvo v předproduktivním věku, je zřejmé, že tato skupina zaujímá jen 14% z celkového počtu obyvatel mikroregionu. V Olomouckém kraji je tento podíl ještě o 1,4% vyšší. V kategorii obyvatelstva nad 65 let vede obec Jesenec, kde je 35% podíl staršího obyvatelstva z celkového počtu obyvatel. Tyto hodnoty můžeme přisoudit zejména vlivu stárnutí obyvatelstva, který se prolíná celou ČR. A naopak nejnižšího počtu obyvatel nad 65 let dosahuje obec Ochoz s 14,4% hodnotou. Pokud srovnáme index stáří v roce 2013, kdy byla jeho hodnota v mikroregionu 127,8 s rokem 2017, kdy dosahoval hodnoty 152,2, jedná se o 16% rozdíl. Nejmladší populace se v roce 2017 opět nachází v obci Ochoz, kde index stáří dosahuje pouze hodnoty 66,7 a která je dle informací starosty obcí s vysokým počtem mladých lidí. Ti zde zakládají rodiny a staví své příbytky. Tudíž lze i do budoucna v této obci očekávat vysokou porodnost. Je to také jediná obec na území mikroregionu, ve které se vyskytuje hodnota pod 100. Naopak největší podíl staršího obyvatelstva je v Brodku u Konice, kde index nabývá výše 231. V porovnání mikroregionu s Olomouckým krajem, je zřejmé, že v roce 2017 dosahuje Olomoucký kraj lepších výsledků, co se indexu stáří týká. Rozdíl zde činí téměř 16%.

Tabulka 7: Věková struktura obyvatel v obcích mikroregionu pro rok 2017 v porovnání se Olomouckým krajem

Obec	Celkem obyvatel	0-14 let	v %	15-64 let	v %	65 a více let	v %	Index stáří 2017	Index stáří 2013
Bohuslavice	444	64	14,4	310	69,8	70	15,8	109,4	85,1
Brodek u Konice	812	87	10,7	524	66,7	201	24,8	231,0	184,8
Březsko	214	27	12,6	142	66,4	45	21,0	166,7	163,0
Budětsko	416	79	19,0	248	59,6	89	21,4	112,7	102,7
Dzbel	247	29	11,7	166	67,2	52	21,1	179,3	129,4
Hačky	99	14	14,1	62	62,6	23	23,2	164,3	146,7
Horní Štěpánov	902	130	14,4	608	67,4	164	18,2	126,2	122,8
Hvozd	631	81	12,8	412	65,3	138	21,9	170,4	114,7
Jesenec	286	35	12,2	151	52,8	100	35,0	285,7	202,6
Kladky	348	43	12,4	235	67,5	70	20,1	162,8	139,6
Konice	2 803	398	14,2	1 840	65,6	565	20,2	142,0	116,3
Lipová	731	94	12,9	473	64,7	164	22,4	174,5	184,3
Ludmírov	571	75	13,1	366	64,1	130	22,8	173,3	149,3
Ochoz	194	42	21,6	124	63,9	28	14,4	66,7	81,8
Polomí	150	21	14,0	99	66,0	30	20,0	142,9	115,0
Raková u Konice	202	28	13,9	130	64,4	44	21,8	157,1	126,7
Rakůvka	95	13	13,7	65	68,4	17	17,9	130,8	133,3
Skřípov	324	40	12,3	226	69,8	58	17,9	145,0	102,3
Stražisko	431	65	15,1	262	60,8	104	24,1	160,0	147,5
Suchdol	608	94	15,5	385	63,3	129	21,2	137,2	131,3
Mikroregion	10 508	1 459	14,0	6 828	64,8	2 221	21,3	152,2	127,8
Olomoucký kraj	633 178	97 707	15,4	410 336	64,8	125 135	19,8	128,1	119,5

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

5.2 Vzdělanostní struktura obyvatel

V tabulce č. 8 je znázorněno nejvyšší dosažené vzdělání obyvatelstva v mikroregionu Konicko v porovnání s Olomouckým krajem. Tabulka je rozdělena do 5 vzdělanostních stupňů. Nejpočetnější skupinu tvoří na obou územích obyvatelstvo se středním odborným vzděláním s výučním listem. U mikroregionu tuto skupinu tvoří 44,8 % a v Olomouckém kraji 35,6 % z celkového počtu obyvatel nad 15 let. V dnešní době, kdy je řemeslníků nedostatek, jsou učňovské obory velmi ceněny. Nicméně vzhledem k aktuálnímu trendu dosáhnout co nejvyššího vzdělání můžeme předpokládat, že toto procentuální zastoupení bude v budoucnu klesat. Druhou nejpočetnější skupinu zaujímají obyvatelé se středním vzděláním včetně nástavbového studia zakončeného maturitní zkouškou. U mikroregionu hodnota dosahuje 26,1 % a v Olomouckém kraji 26 %. Což je z hlediska inteligenčního růstu a

rozvoje regionu značným plusem do budoucna. Přesto stále velké procento obyvatelstva dosahuje pouze základního vzdělání nebo jej nedokončí vůbec. V mikroregionu tato hodnota dosahuje 23 %, což znamená, že o téměř 4 % převyšuje Olomoucký kraj. Na území Konicko je to o 3,1 % obyvatelstva méně než obyvatel s maturitním vzděláním. Tato skupina populace představuje pro mikroregion hrozbu. Především s ohledem na nižší možnost uplatnění bez jakéhokoliv konkrétního zaměření a vyšší míru jejich nezaměstnatelnosti. Nejmenší zájem v současné době vykazují vyšší odborné školy, kde se hodnoty pohybují pouze okolo 1 %. Mladí lidé upřednostňují studium na vysokých školách a zájem o tento typ studia upadá. Což souvisí, jak už bylo zmíněno se současným trendem dosahovat co nejvyššího vzdělání. Tato tendence se pomalu rozvíjí nejen u mladých lidí, ale i u starších osob, které přistupují na další formy vzdělávání jako je například Univerzita třetího věku. Nebo jsou často využívány formy kombinovaného studia společně s docházkou do zaměstnání. Tento fakt pomůže v budoucnu rozšířit řady odborníků a zvýšit tak kvalifikovanost obyvatelstva jak v regionu, tak i na území kraje. Vzhledem k dobré dojezdové vzdálenosti a dopravní obslužnosti členských obcí lze i do budoucna předpokládat přetrvávající zájem o studium na vysokých školách.

Tabulka 8: Vzdělanostní struktura obyvatel v obcích mikroregionu Konicko k roku 2017 v porovnání s Olomouckým krajem

Obec	Celkem obyvatel nad 15 let	Bez vzdělání, základní i neukončené	%	Střední odborné vč. vyučení	%	Střední s maturitou a nástavbové studium	%	Vyšší odborné	%	Vysoškoškolové	%
Bohuslavice	380	89	23,4	178	46,8	92	24,2	1	0,3	28	7,4
Brodek u Konice	725	172	23,7	314	43,3	217	29,9	2	0,3	34	4,7
Březsko	187	33	17,7	74	39,6	52	27,8	2	1,1	11	5,9
Budětsko	337	75	22,3	149	44,2	83	24,6	5	1,5	20	5,9
Dzbel	218	41	18,8	106	48,6	50	22,9	2	0,9	9	4,1
Hačky	85	25	29,4	38	44,7	23	27,1	0	0,0	6	7,1
Horní Štěpánov	772	197	25,5	350	45,3	179	23,2	11	1,4	29	3,8
Hvozd	550	132	24,0	223	40,5	110	20,0	5	0,9	35	6,4
Jesenec	251	78	31,1	104	41,4	55	21,9	3	1,2	18	7,2
Kladky	305	83	27,2	128	42,0	65	21,3	2	0,7	21	6,9
Konice	2 405	438	18,2	995	41,4	642	26,7	28	1,2	205	8,5
Lipová	637	144	22,6	256	40,2	168	26,4	6	0,9	51	8,0
Ludmírov	496	121	24,4	200	40,3	103	20,8	5	1,0	21	4,2

Obec	Celkem obyvatel nad 15 let	Bez vzdělání, základní i neukončené	%	Střední odborné vč. vyučení	%	Střední s maturitou a nástavbové studium	%	Vyšší odborné	%	Vysoškoškolské	%
Ochoz	152	36	23,7	68	44,7	44	29,0	3	2,0	10	6,6
Polomí	129	27	20,9	57	44,2	25	19,4	0	0,0	13	10,1
Raková u Konice	174	44	25,3	87	50,0	22	12,6	0	0,0	3	1,7
Rakůvka	82	12	14,6	38	46,3	19	23,2	2	2,4	10	12,2
Skřípov	284	86	30,3	135	47,5	46	16,2	1	0,4	16	5,6
Stražisko	366	69	18,9	142	38,8	113	30,9	4	1,1	18	4,9
Suchdol	514	111	35,2	240	46,7	118	23,0	4	0,8	34	6,6
Mikroregion	9 049	2 083	23,0	3 882	44,8	2 364	26,1	86	1,0	592	7,0
Olomoucký kraj	535 471	102 018	19,1	190 683	35,6	139 103	26,0	6 154	1,2	61 480	11,5

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ze SLBD 2011 a dat z ČSÚ

5.3 Trh práce

Tato dílčí část socioekonomické analýzy je zaměřena na míru registrované nezaměstnanosti (dále jen nezaměstnanost), která byla sledována v letech 2015-2017. Z tabulky č. 9 je zřejmý vývoj míry nezaměstnanosti na území mikroregionu a Olomouckého kraje. Na obou územích se v celkovém porovnání vyskytuje klesající tendence. Což poukazuje na zájem občanů aktivně hledat a vykonávat zaměstnání. V roce 2015 je průměrná hodnota nezaměstnanosti na území mikroregionu 4,9 %. Tuto hodnotu převýšilo celkem 8 obcí. V roce 2016 je dosaženo hodnoty 3,7 %, kterou přesáhlo 9 obcí. A v posledním roce se míra nezaměstnanosti snížila na 2,5% a předčilo ji 10 obcí. Bez registrované nezaměstnanosti byla v roce 2016 obec Rakůvka, což bylo dle vyjádření starosty způsobeno zvyklostí obyvatel aktivně se o zaměstnání ucházet. Po ukončení činnosti OP s pobočkou v Konici se obyvatelé postupně rozmělnili do jiných podniků v okolí. V roce 2017 dosahovala nulové registrované nezaměstnanosti také Ochoz. Dle starosty to bylo rovněž způsobeno zájmem občanů a práci. A protože je v Ochozi i několik soukromých zemědělců, část obyvatel našla uplatnění i v tomto sektoru. Naopak nejvyšší hodnota se vyskytla v obci Skřípov, kde v roce 2015 dosahuje 10 %. Což je nejvíce ze všech obcí ve sledovaném období. Nicméně s vytvořením nové pobočky v roce 2016 firmou Linaplast s.r.o. (se sídlem v Kralicích na Hané) se tato hodnota razantně snížila až na 3,1 % k roku 2017. Tato firma ve Skřípově vytvořila zhruba 30 nových pracovních míst, které z velké části zaplnili místní obyvatelé. Pozitivní však je, že v žádné z obcí mikroregionu nepřesahuje míra nezaměstnanosti 10 %.

Hodnoty registrované nezaměstnanosti jsou v Olomouckém kraji v porovnání s mikroregionem o 3,2 % vyšší v prvních dvou letech a v posledním roce se liší o 2,2 %. Důležité však je, že se míra nezaměstnanosti postupně snižuje (o 1,2 %), z dlouhodobého hlediska je vhodné tento pokles udržet či zvyšovat i do budoucna. Jak je patrné z tabulky č. 10, největším zdrojem pracovních příležitostí je pro obyvatele mikroregionu oblast průmyslu a stavebnictví. Což je ovlivněno především přísunem pracovních příležitostí většími podnikatelskými subjekty, které zaměstnávají místní obyvatelstvo. Toto se týká hlavně obcí Brodek u Konice, Horní Štěpánov, Lipová a další. Důležitým faktorem je i zastoupení převážně drobných podnikatelů, ale v nižší míře i středního podnikání. V oblasti výroby se čteně vyskytují i tradiční řemesla, jako zpracování dřeva, stolařství či sklenářství. Druhou nejvýznamnější oblastí jsou služby, ve kterých se pohybuje více než 15 % obyvatel z každé obce. A téměř 33 % obyvatel Konice pracuje ve službách. Jelikož se jedná o spádové město s dobrou občanskou vybaveností, je nutné tyto služby pokrýt i pro členské obce mikroregionu, jehož obyvatelé jsou zvyklí do Konice díky dobré dopravní obslužnosti dojíždět i denně či několikrát týdně. Mezi významné zdroje pracovních příležitostí patří na Konicku i zemědělství zaměřené na intenzivní rostlinnou a živočišnou výrobu. Podíl ekonomicky aktivních obyvatel je v mikroregionu o 3,5% nižší než na území Olomouckého kraje. Obyvatel dojíždějící do zaměstnání je na území Olomouckého kraje 41%. Zatímco za mikroregion je to jen 34%. Dále je možné z tabulky č. 10 vyčíst, že v průmyslu a stavebnictví pracuje v mikroregionu skoro 35%, což je o 4% méně než na území Olomouckého kraje. Taktéž je tomu i ve službách, kde se hodnota na Konicku pohybuje kolem 25,5%, to činí ve porovnání snížení o 3%. V zemědělství je hodnota v mikroregionu taktéž nižší a to o 3,5% oproti Olomouckému kraji.

Tabulka 9: Vývoj registrované míry nezaměstnanosti v % na území mikroregionu Konicko v období 2015-2017

Obec	2015	2016	2017
Bohuslavice	6,2	2,5	1,6
Brodek u Konice	3,6	2,5	1,5
Březsko	2,7	3,4	3,5
Budětsko	4,3	2,6	2,3
Dzbel	2,8	4,1	3,6
Hačky	4,6	7,7	1,6
Horní Štěpánov	5,6	4,1	4,0
Hvozd	6,1	6,1	2,9
Jesenec	4,3	3,1	2,6
Kladky	5,3	4,2	3,4

Obec	2015	2016	2017
Konice	4,7	3,4	2,5
Lipová	2,7	2,2	2,4
Ludmírov	7,1	6,0	2,9
Ochoz	3,8	1,6	0,0
Polomí	2,8	2,8	1,9
Raková u Konice	8,2	4,3	2,9
Rakůvka	4,6	0,0	1,6
Skřípov	10,0	5,1	3,1
Stražisko	5,4	5,9	3,8
Suchdol	3,3	3,0	1,8
Mikroregion	4,9	3,7	2,5
Olomoucký kraj	8,1	6,9	4,7

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 10: Podíl ekonomicky aktivních obyvatel na území mikroregionu Konicko v %, v roce 2017 a ve srovnání se Olomouckým krajem celkem

Obec	Celkem obyvatel	Ekonomicky aktivní v %	Vyjiždějící za prací v %	Zemědělství v %	Průmysl a stavebnictví v %	Služby v %
Bohuslavice	456	51,5	30,6	4,3	31,5	23,4
Brodek u Konice	913	41,4	32,3	2,1	49,5	16,1
Březsko	211	46,9	35,4	14,1	28,3	28,3
Budětsko	417	44,6	33,3	15,1	25,8	29,0
Dzbel	262	45,8	30,8	10,8	25,8	28,3
Hačky	103	43,7	37,8	8,9	22,2	26,7
Horní Štěpánov	973	44,2	30,5	6,3	44,7	17,4
Hvozd	633	45,8	38,3	8,6	35,2	25,9
Jesenec	285	35,4	35,6	6,9	24,8	28,7
Kladky	361	42,9	30,3	18,7	27,1	20,0
Konice	2 857	47,5	33,9	2,9	31,0	32,6
Lipová	744	45,6	39,8	6,2	46,3	22,7
Ludmírov	575	44,7	28,8	13,2	28,8	22,2
Ochoz	196	46,4	33,0	14,3	24,2	29,7
Polomí	148	45,9	38,2	8,8	41,2	25,0
Raková u Konice	205	41,5	35,3	12,9	34,1	15,3
Rakůvka	105	43,8	39,1	15,2	43,5	21,7
Skřípov	344	45,9	23,4	2,5	34,2	16,5
Stražisko	438	39,0	46,8	1,2	29,2	31,0
Suchdol	623	42,9	38,2	6,0	40,8	22,1
Mikroregion	10 849	45,0	34,1	6,5	34,9	25,3
Olomoucký kraj	628 427	48,4	41,0	3,0	30,7	22,0

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ a dle dat z RISY-SLDB 2011

5.4 Infrastruktura

5.4.1 Dopravní infrastruktura

Na území mikroregionu Konicko jsou hlavním dopravním spojením silnice II. a III. třídy. Za dopravní křižovátku je považováno město Konice, které se nachází ve středu mikroregionu a kterým prochází všechny tři silnice II. třídy. Jedná se o silnice č. II/366 vedoucí z Prostějova, přes obce mikroregionu a prochází dále mimo okres Prostějov, kde se napojuje přes rychlostní komunikaci E462 do Chornice a Jevíčka (Pardubický kraj). Silnice č. II/373, vedoucí ze Žďárné, kde se napojuje na silnici první třídy č. 18 do Litovle, před níž se napojuje na rychlostní komunikaci E442 (Olomouc, Mohelnice – Zábřeh) A silnice č. II/448 která směřuje z Olomouce, před obce mikroregionu a u Konice se dále napojuje na silnici č. II/366. Zbylá část dopravní infrastruktury je tvořena silnicemi III. třídy, které jsou však ve většině případů ve špatném technickém stavu. Často jsou úzké, nerovné a v zimních měsících nedostatečně udržované. Právě kvůli intenzivnímu mrazivému počasí na silnicích tvoří velké výtlučky a praskliny, které stav vozovky značně znehodnocují. Silnice II. a III. třídy jsou méně frekventované, nicméně dobře propojené se všemi obcemi mikroregionu. Tudiž spolehlivě dostupné i autobusovou dopravou, jejímiž hlavními centry jsou obce Konice, Brodek u Konice a Horní Štěpánov. Autobusové spoje však zajíždí do všech obcí mikroregionu a obyvatelé tak využívají dopravu do zaměstnání a především do škol. Frekventovanost autobusových spojů, je však v některých obcích nižší, zejména o víkendu a ve dny státem uznaných svátků. Dopravu zajišťuje prostějovská firma FTL a. s., Autobusová doprava Studený se sídlem v Konici a další dopravci se sídly mimo okres Prostějov. Dalším kvalitním spojením je železniční doprava. Ta je vedena na jednokolejovém traťovém úseku č. 271 na trase Prostějov – Džbel o celkové délce 31 km. Trasa tohoto železničního spojení vede čtyřmi obcemi mikroregionu a to obcemi Stražisko (včetně místních částí Čunín a Křemenec), Konice, Jesenec a Džbel. V minulosti trať obsahovala i zastávku v Chornici, ta však byla zrušena a bylo tak zastaveno přímé spojení na Českou Třebovou. Obyvatelé tuto trať často využívají k přesunu do zaměstnání, škol a k rekreační dopravě. Protože obce, kde vlak staví, jsou zároveň i chatařskými oblastmi.

5.4.2 Technická infrastruktura

V oblasti technické infrastruktury je mikroregion považován za kvalitně vybavený. Obce jsou plně a dostatečně plynofikované. Pitnou vodu zajišťuje vodovod. Mnoho obyvatel má k dispozici i vlastní studnu. Rozvody elektrické energie a telekomunikační sítě jsou samo-

zřejmostí. Z tabulky č. 11 je zřejmé, že téměř všechny členské obce využívají kanalizaci, ať už s napojením na ČOV nebo bez. Nicméně obce Jesenec, Kladky a Ludmírov kanalizaci zatím nemají především z důvodu nedostatečných finančních prostředků na její realizaci. Obec Jesenec v roce 2018 získala finanční dotaci z Olomouckého kraje na projektovou dokumentaci k vybudování kanalizace a ČOV. Tudíž je zřejmý záměr do budoucna kanalizaci v obci vybudovat. Zbylé dvě obce zatím nevyvinuly prokazatelnou snahu o vybudování a napojení na kanalizační síť, ale vzhledem k nutnosti zabezpečení kvality života občanů existuje i zde předpoklad její realizace. Ve všech členských obcích fungují sbory dobrovolných hasičů. S tím souvisí nutnost požární nádrže, kterou nemá pouze Konice. Ta v případě potřeby využívá požární hydranty. Stejně tak jsou hydranty ve všech členských obcích, kromě Stražiska. Veřejné osvětlení se nachází v každé obci. Problém však vyvstává v jeho technickém stavu, kdy osvětlení není vybudováno dle nejnovějších trendů spočívajících ve využívání úsporných technologií. V některých případech nejsou v dobrém stavu ani sloupy veřejného osvětlení. (Program rozvoje 2013-2020 Mikroregion Konicko, ©2013)

Tabulka 11: Technická vybavenost v obcích mikroregionu Konicko k roku 2014

Obec	Kanalizace		Vodovod	Plynovod	Požární nádrž	Požární hydrant
	S napojením na ČOV	bez napojení na ČOV				
Bohuslavice	ano	ne	ano	ano	ano	ano
Brodek u Konice	ano	ne	ano	ano	ano	ne
Březsko	ano	ne	ano	ano	ano	ano
Budětsko	ano	ne	ano	ano	ano	ano
Dzbel	ne	ano	ano	ano	ano	ano
Hačky	ne	ano	ano	ano	ano	ano
Horní Štěpánov	ne	ano	ano	ano	ano	ano
Hvozd	ne	ano	ano	ano	ano	ano
Jesenec	bez kanalizace		ano	ano	ano	ano
Kladky	bez kanalizace		ano	ano	ano	ano
Konice	ano	ne	ano	ano	ne	ano
Lipová	ne	ano	ano	ano	ano	ano
Ludmírov	bez kanalizace		ano	ano	ano	ano
Ochoz	ne	ano	ano	ano	ano	ano
Polomí	ne	ano	ano	ano	ano	ano
Raková u Konice	ne	ano	ano	ano	ano	ano
Rakůvka	ne	ano	ano	ano	ano	ano
Skřípov	ano	ne	ano	ano	ano	ano
Stražisko	ne	ano	ano	ano	ano	ne
Suchdol	ne	ano	ano	ano	ano	ano

Zdroj: vlastní zpracování dle Programu rozvoje 2013-2020 Mikroregion Konicko

5.4.3 Služby a vybavenost obcí

Rozsah druhu podnikání, obchodu a služeb je v mikroregionu široký a zastupuje převážně malé a střední podnikání. Maloobchodní síť je dostatečně vybavena prodejními jednotkami s potravinářským i nepotravinářským sortimentem, nicméně vybavenost jednotlivých obcí se odvíjí především od jejich velikosti. V obcích do 500 obyvatel se nachází prodejní jednotky se smíšeným zbožím, které jsou provozovány především soukromými vlastníky, pohostinství nebo restaurace a ojediněle i kadeřnictví nebo kosmetický salon. Pokud chtějí obyvatelé mikroregionu nakupovat ve větších nebo specializovaných obchodech, navštěvují Konici, která je spektrum nabízených služeb a jejich četnost rozmanitější. Najdeme zde dvě lékárny, drogerie, květinářství, domácí potřeby, elektro, autoopravnu, zámečnictví, rybářské a zahrádkářské potřeby, stavebniny, prodejnu elektromateriálu, maso a uzeniny a další. Nebo i řemeslníky zabývající se výrobou nábytku, skláře, osoby věnující se opravám a servisům apod. Dále mohou obyvatelé mikroregionu v Konici využít služeb peněžního ústavu České spořitelny a.s., České pošty, Úřadu práce nebo Finančního úřadu. V Konici se nachází také Centrum komunitního plánování sociálních služeb Konicka, Česká průmyslová zdravotní pojišťovna, Charita Konice.

5.4.4 Školství

Z dat ČSÚ (©2019) bylo zjištěno, že na tomto území působí celkem 10 mateřských škol v 11 obcích, a to v Brodku u Konice, Horním Štěpánově, Hvozdu, Kladrkách, Konici, Lipové, Rakové u Konice, Skřípově, Stražisku a Suchdole. Z rozhovorů se starosty a předsedou mikroregionu vyplynulo, že kapacita MŠ je dostačující, některé školky však bojují o zachování své působnosti kvůli nízké porodnosti. V případě absence mateřské školy v obci, hodnotí dotazovaní dobrou dostupnost do spádových MŠ. Dále jsou v mikroregionu 3 matřídnní základní školy poskytující vzdělání nižšího stupně (1. – 5. ročník) a to ve Hvozdu, Kladrkách a Lipové. Děti z ostatních obcí dojíždějí do příslušné základní školy podle místa svého bydliště. Mezi existujícími školami vzniká konkurenční boj o žáky, z důvodu jejich úbytku. Na území mikroregionu jsou i čtyři základní školy poskytující vzdělání v plném rozsahu (1. – 9. ročník) v Bohuslavcích, Brodku u Konice, Horním Štěpánově a Konici. A také jedna instituce středního školství, Gymnázium města Konice, které nabízí žákům pátých tříd osmiletý studijní obor a poskytuje střední vzdělání s maturitní zkouškou. Děti a žáci mohou taktéž navštěvovat ZUŠ v Konici, která nabízí vzdělání v různých uměleckých

směrech. Dle informací plynoucí z rozhovorů je ZUŠ dostačující pro celé území mikroregionu a odpovídá poptávce po tomto druhu vzdělání.

5.4.5 Zdravotní péče

V Konici se nachází funkční areál polikliniky, která se skládá z několika ordinací praktických a odborných lékařů. V případě odborných lékařů se jedná o chirurgickou ambulanci, pediatrie, gynekologické ambulance, ortopedii, oftalmologii, urologickou, neurologickou a logopedickou ambulance, dopravní zdravotní služby, výjezdové stanoviště zdravotnické záchranné služby, laboratoře a prostory určené k rehabilitacím. V Konici působí i další lékařská pracoviště a zdravotníci mimo budovu polikliniky. A to, praktický lékař, pediatri, interní a diabetologická poradna, stomatologové či ambulance léčebné rehabilitace a myoskeletární medicíny. V Konici se nachází dvě lékárny a pobočka České průmyslové zdravotní pojišťovny. V mikroregionu fungují i menší zdravotnická střediska v obcích Bohuslavice a Brodek u Konice s ordinacemi praktických lékařů, kteří dojíždějí i do dalších členských obcí, kde působí v rámci několika hodin své ordinační doby. K dispozici jsou jim dostatečně vybavené ordinace. Tito lékaři jsou schopni pokrýt poptávku občanů po zdravotnické péči.

5.4.6 Sociální péče

I oblast sociální péče je na území Mikroregionu Konicko pokryta dostatečně a s kvalitním zázemím. Všechna zařízení prošla renovací a splňují podmínky pro technické vybavení těchto zařízení péče o seniory, a současně dostatečně uspokojují poptávku po lůžkových místech v nich vedených. To je především pro občany ve věku 85 a více let. Nezisková organizace Charita Konice se sídlem v Konici zabezpečuje v mikroregionu péči o potřebné, nemocné a staré osoby. Toto účelové zařízení římskokatolické církve zde má institut Charitní ošetřovatelské a pečovatelské služby, které touto formou poskytuje svou pomoc. Hlavním zařízením poskytujícím péči o seniory zajišťuje Dům pokojného stáří v Bohuslavicích a Domovy pro seniory v Jesenci a Ludmírově. Tyto instituce nabízejí starým a nemocným lidem pokojnou a důstojnou možnost dožití v kolektivu, a rovněž zajišťují i ubytování, stravování, kulturní vyžití, zdravotní a sociální péči, duchovní útěchu apod. K dispozici jsou zde venkovní plochy určené k procházkám či odpočinku. Dalšími organizacemi, poskytujícími sociální péči jsou Dětský domov a Školní jídelna v Konici a dětská ozdravovna se speleoterapií ve Hvozďě. Ta sice v současné době ukončila svou činnost, ale vzhledem k zájmu nového vlastníka je velký předpoklad k obnovení její činnosti.

5.5 Zemědělství a průmysl

Mikroregion Konicko je průmyslově-zemědělskou oblastí. S tradiční produkcí v rostlinné výrobě, která je zaměřena především na pěstování brambor, pšenice, sladovnického ječmene a řepky. Ale i živočišné výroby zaměřené hlavně na chov dojného i masného skotu a omezeně i na chov prasat. V mikroregionu se nachází subjekty jako zemědělská družstva, zemědělské společnosti a samostatně hospodařící rolníci. Rovněž zde působí několik velkých průmyslových podniků, poskytujících pracovní příležitosti místním a okolním občanům. Mezi největší se řadí Preciosa, zabývající se výrobou z křišťálu s pobočkou v Brodku u Konice, kde sídlí i Jarmila Podhorná, která se věnuje výrobě a prodeji bylinných tinktur. Její produkty jsou distribuovány v celostátních prodejních sítích zdravé výživy a lékáren. Z menších podnikatelů Stolařství a dřevovýroba Růžička v Lipové, Řemeslné práce Jaroslav Belák v Konici, Stolařství a sklenářství Čepl Radomír. Na území Konice se vyskytuje také několik průmyslových podniků. Hlavními jsou Moděva oděvní družstvo vyrábějící dámskou a pánskou konfekci, Stamo s.r.o. zabývající se stavební výrobou, Kovo Konice výroba čerpadel a vah. A z menších subjektů Dapas s.r.o. výroba obalových materiálů a Mrňka a.s. výroba oken a garážových vrat. Mezi průmyslové podnikatele bez zaměstnanců patří Dřevovýroba Grepl, Stolařství Grulich nebo Sklenářství Krampol.

Tabulka 12 Nejvýznamnější zaměstnavatelé na území Mikroregionu Konicko

Název	Obec	Počet zaměstnanců	Zaměření činnosti
PRESIOSA a.s. (pobočka)	Brodek u Konice	1500-1999 v ČR	Výroba a zpracování skla
MODĚVA	Konice	100-199	Výroba oděvů
Jaroslav Uhlíř s.r.o.	Konice	100-199	Výroba brašnářských výrobků aj.
KOVO KONICE	Konice	50-99	Výroba, servis, prodej čerpadel a vah
LINAPLAST s.r.o. (pobočka)	Skřípov	25-49	Zpracování plastů
MAREK spedition s.r.o.	Konice	25-49	Silniční přeprava
NABISWERA s.r.o.	Konice	25-49	Zámečnictví, zpracování materiálů
DOPOSINVEST s.r.o.	Bohuslavice	25-49	Stavebnictví, truhlářská činnost
Bustec s.ro.	Horní Štěpánov	25-49	Výroba kovových dílů
Jarmila Podhorná	Brodek u Konice	25-49	Výroba a prodej bylinných tinktur
V.FRAAS	Horní Štěpánov	25-49	Výroba oděvů
ROLS Konice, a.s.	Konice	10-19	Zpracování produktů rostlin. výroby
STAMO s.r.o.	Konice	10-19	Stavebnictví
BUSY STUDENÁ s.r.o.	Konice	10-19	Silniční přeprava
STAFFA s.r.o	Horní Štěpánov	10-19	Výroba oděvů
JAMATRANS MORAVIA s.r.o.	Hvozd	10-19	Silniční přeprava

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z ARES – Ministerstvo financí ČR

5.6 Cestovní ruch

Mikroregion nabízí několik turistických i rekreačních možností, které lze snadno kombinovat a uspokojit tak potřeby všech zájemců. Lokalita Konicka je velice půvabná, působící klidným dojmem, ale větším cestovním ruchem zatím neobjevená a v současné době využívána zejména pro individuální turistiku. Přínosem je rozhodně navštívit Přírodní park Kladecko, který se nachází severně od Konice a jeho součástí je i naučná stezka. Tento park je ceněn pro svůj krajinný ráz, ale i vzácnou faunu a flóru. Nachází se zde několik maloplošných chráněných území. Samotná naučná stezka je dostupná pěšky i na kole, měří 8 km a obsahuje 12 zastavení. Zde jsou instalovány tabule, seznamující návštěvníky s historií a přírodou kraje. Stezka začíná v Nectavském údolí u železniční zastávky Šubířov (nepatří do mikroregionu) a končí v obci Jesenec. Atraktivním místem z hlediska cestovního ruchu je i obec Stražisko, kde se nachází u místních velmi oblíbené venkovní koupaliště, lákající k letnímu osvěžení a odpočinku. K dispozici je velký a malý bazén, venkovní sprchy, sociální zařízení, restaurace, hřiště pro děti apod. Stražisko je z velké části rekreační oblast hojně využívána chatáři. Za zmínku stojí i zhlédnutí vily vynálezce kontaktních čoček Otta Wichterleho, která se nachází ve svahu nad silnicí a dominuje celému okolí. Většina členských obcí mikroregionu nabízí zalesněné kopcovité terény vhodné pro pěší i cykloturistiku. V letních měsících jsou zde vynikající podmínky pro houbaření, sběr lesních plodů. V zimě je velice oblíbený a aktivně využíván lyžařský areál v Kladkách, kde je sjezdovka obsluhována dvěma vleky. Ta je osvětlena i pro večerní lyžování, které se těší velké oblibě. Součástí areálu je Skiklub s občerstvením a sociálním zázemím. V posledních letech je zaznamenáván větší zájem o návštěvnost zámku v Konici, kde jsou vybudovány expozice s pravidelnými prohlídkami. Probíhají zde různé výstavy, divadelní festival apod. Z rozhovorů s vybranými aktéry mikroregionu vyplynulo, že v této oblasti je nedostatek ubytovacích kapacit, které by dostatečně zabezpečily poptávku turistů. V Konici se nachází pouze jedno ubytovací zařízení, které nevyužívá marketingové propagace a turisté se o něm mohou dozvědět jen na doporučení místních obyvatel nebo ze strohých informací na internetu. V okolí se nachází několik možností levného i komfortnějšího ubytování. I to je ale dle místního šetření nedostatečné, vzhledem k trendu obyvatelstva cestovat a poznávat nové oblasti jsou kapacity často zaplněné a turisté tak často volí přesun do jiného města.

Tabulka 13: Ubytovací kapacity na Konicku a v okolí

Název	Místo	Typ ubytování	Počet lůžek	Doplňkové služby
Živnostenský dům	Konice	penzion	30-50	restaurace, salonek, zahrádka
Turistická ubytovna	Kladky	ubytovna	25-30	
Penzion u Zedníků	Lipová - Seč	penzion	8	restaurace, myslivecký salonek
Penzion Na výsluní	Konice	penzion	13	společenská místnost
Bělecký Mlýn	Zdětín	penzion	40	restaurace, zahradní sál, dětské hřiště, ZOO koutek, venkovní bar a gril
Sport Klub	Hvozd	penzion	14	klubovna, squash, fitness, zahrádka
Ubytovna Zdětín	Zdětín	ubytovna	16	
GrilTour	Protivanov	penzion	29	restaurace, půjčovna sportovního vybavení, salonek, zahrádka

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z ČSÚ

5.7 Kultura a památky

Každá obec má možnost pořádat pro místní i okolní občany různorodé kulturní či společenské akce, tyto události se obvykle odehrávají ve vnitřních prostorech kulturních domů, na venkovních prostranstvích nebo ve sportovních areálech. Regionálním centrem kultury je v mikroregionu město Konice, kde se nachází Městské kulturní středisko sídlící v konickém zámku. To zajišťuje kulturní, společenské a vzdělávací akce ve městě. Organizuje zájezdy, vydává městský zpravodaj apod. Dříve se v Konici nacházelo i kino o celkové kapacitě 250 míst, které však z technických důvodů svou činnost pozastavilo. K významným kulturním událostem v mikroregionu patří i poutě a hanácké slavnosti, které navštěvují lidé i ze širokého okolí. Nejvýznamnějším střediskem těchto událostí je poutní místo Jednov (místní část obce Suchdol), kde se nachází barokní poutní kostel se studánkou. Během roku se zde koná 5 poutí, z nichž nejvýznamnější je „velká pout“ na svátek Navštívení Panny Marie. Ta se slaví první neděli v červenci a pravidelně se jí účastní poutníci z mikroregionu a okolních obcí. Z rozhovorů se starosty vyplynulo, že kulturní vyžití je mikroregionu zastoupeno dostatečně. Nicméně také vyšlo najevo, že některá zařízení by potřebovala investovat do rekonstrukce či modernizace, pro jejich lepší využití.

Stejně jako většina členských obcí podporuje své místní spolky, které usilují o zachování kulturního dědictví a začleňování obyvatele do kulturního a sociálního dění v obci, je tomu tak i v Konici, která je zároveň regionálním centrem kulturního a společenského života. Za zmínku stojí pravidelné pořádání plesů, tanečních zábav, divadel, dětských dnů, pálení

čarodějnic, stavění máje, ostatkových průvodů, mikulášských besídek a další mnohdy velice specifické zvyky.

V Mikroregionu Konicko je také celá řada významných a atraktivních kulturních památek.

Hrady a zámky

Mezi nejvýznamnější patří Barokní zámek v Konici vystavěný v letech 1703-1705 olomouckým stavitelem Lukášem. Glöckelem. Jedná se o jednopatrovou budovu, kterou uzavírá přibližně čtvercový dvůr s otevřenými patrovými arkádami. Dalším významným je i Barokní zámek v Jesenci vystavěný v roce 1711 a sloužil jako klášterní rezidence. Nyní je v něm provozován domov pro seniory.

Církevní památky

Zajímavými památkami je na území mikroregionu i několik kostelů, které se obce snaží zachovat a rekonstruovat, aby sloužily i dalším generacím. V Konici například raně středověký kostel Narození Panny Marie, který se chlubí dřevěnou přízemní kazatelnou s vyřezávanými sochami apoštolů nebo hřbitovní kostel sv. Jana Křtitele. Kostel sv. Libora v Jesenci. Barokní poutní kostel Navštívení Panny Marie v Jednově, o kterém již byla zmínka v předchozí části. Další zajímavou památkou je barokní kostel Andělů strážných ve Stražisku z roku 1728 a ke chrámu vede 14 půvabných zastavení křížové cesty.

Kulturní památky

V Konicku se nachází několik mlýnů. Jeden zrekonstruovaný větrný mlýn se nachází v obci Hačky, další v Jednově. Vodní mlýny se nacházejí obcích Kladky a historická stavba vodního mlýna je ve Hvozdu. Atraktivní památka se vyskytuje i v Horním Štěpánově, kde je možné navštívit zbytky středověkého hradiště ze 13. století nebo u Lipové (v okolí Malého Hradiska) nejstarší keltské oppidum na území ČR z 2.-1. stol. př. n. l.

Vojenské památníky

Na území mikroregionu se nachází dva pomníky. Pomník padlým v 1. sv. válce se sochou sv. Václava stojící v obci Březsko. A další v Budětsku za padlé ve 2. sv. válce.

6 VYHODNOCENÍ SOCIOEKONOMICKÉ ANALÝZY

Z populačního vývoje je zřejmé, že počet obyvatelstva na území mikroregionu v průběhu let postupně klesal. U dat vztahujících se k Olomouckému kraji je klesající tendence také patrná, s výjimkou roku 2015, kdy došlo krátkodobě k nárůstu. Z pohledu migračního salda jsou změny v počtech obyvatelstva markantní, což způsobuje nedostatek pracovních příležitostí, vzdělání a touha mladých obyvatel po životě ve městě. Přirozený přírůstek obyvatelstva se na území mikroregionu i v Olomouckém kraji se pohybuje rovněž v záporných hodnotách a je způsoben vlivem stárnutí obyvatelstva a nižší mírou porodnosti. Největší část populace tvoří na obou územích obyvatelstvo v produktivním věku 15-64 let. Ze statistických údajů k 31. 12. 2017 vyplynulo, že obcí s největším procentem staršího obyvatelstva je Jesenec a naopak nejmladší populace je v Ochoze. Nejvyšší podíl obyvatel v postproduktivním věku připadal na Brodek u Konice.

Dále byla zkoumána vzdělanostní struktura obyvatelstva na území mikroregionu v porovnání s Olomouckým krajem, kde nejpočetnější skupiny tvořili obyvatelé se středním odborným vzděláním s výučním listem. Vzhledem k aktuálnímu trendu dosahovat co nejvyššího vzdělání je velký předpoklad, že do budoucna bude množství absolventů učňovských oborů klesat. Druhou nejpočetnější skupinu zaujímají lidé se středním vzděláním s maturitní zkouškou. Což je z hlediska inteligenčního růstu a rozvoje regionu plusem. Nicméně, stále je na území mikroregionu vysoký počet osob bez nebo se základním vzděláním. Na území Olomouckého kraje podíl nižší, ale i přesto tyto lidé představují do budoucna hrozbu a to zejména z důvodu jejich nekvalifikovanosti. Nejnižší zájem v současnosti vykazují vyšší odborné školy a naopak zájem o studium na vysokých školách stoupá. Míra registrované nezaměstnanosti, se v posledních letech razantně snížila. Což poukazuje na zájem populace práci aktivně hledat a vykovávat.

Největším zdrojem pracovních příležitostí je na území mikroregionu oblast průmyslu a stavebnictví, stejně je tomu i v Olomouckém kraji. Vlivem dobré dopravní obslužnosti mikroregionu dojíždí do zaměstnání více než třetina obyvatel, což je méně než v Olomouckém kraji. Občané využívají autobusovou i železniční dopravu nebo silniční tahy. Téměř všechny obce (kromě Jesence, Kladek, Ludmírova) využívají kanalizaci s napojením na ČOV nebo bez a všechny disponují plynovodem a vodovodem. Maloobchodní síť v obcích do 500 obyvatel je dostatečně vybavena prodejními jednotkami s potravinářským i nepotravinářským sortimentem. Místní čteně využívají i možnosti do-

jízdy do spádového města Konice s rozmanitějším zastoupením občanských služeb. Na území mikroregionu se nachází celkem 10 mateřských škol, 3 malotřídní základní školy, 4 základní školy poskytující vzdělání v plném rozsahu, 1 střední škola - Gymnázium v Konici a 1 ZUŠ. V Konici je poliklinika skládající se z několika ordinací praktických i odborných lékařů a další odborníci mimo její areál. V mikroregionu působí i menší zdravotnická střediska (Bohuslavice, Brodek u Konice) poskytující péči současně i dalším členským obcím, do kterých lékaři dojíždí. Sociální péči v mikroregionu zabezpečuje Charita Konice, která poskytuje péči potřebným, starým či nemocným lidem. Dále tři domovy pro seniory v Bohuslavicích, Jesenci a Ludmírově. V Konici sídlí dětský domov poskytující útočiště opuštěným dětem a sirotkům.

Mikroregion Konicko je převážně průmyslově-zemědělskou oblastí s tradiční produkcí rostlinné výroby, zaměřené na pěstování brambor, pšenice, sladovnického ječmene a řepky. Ale i živočišné výroby orientované na chov dojného, masného skotu a omezeně i prasat. Působí zde zemědělské subjekty i samostatně hospodařící rolníci. Rovněž se zde vyskytuje několik velkých průmyslových podniků zabezpečující místním pracovní příležitosti. Z největších je to Preciosa s pobočkou v Brodku u Konice, MODĚVA a V.FRAAS s tradiční výrobou oděvů, Jaroslav Uhlíř zaměřující se na výrobu brašnářského a dalšího zboží v Lipové, KOVO Konice s výrobou čerpadel a vah, firma Linaplast zpracovávající plasty v pobočce ve Skřípově, paní Jarmila Podhorná se svou unikátní výrobou bylinných tinktur z Brodku u Konice a další.

Mikroregion je z hlediska cestovního ruchu nejvíce atraktivní jakožto turistická oblast. Především díky svému krajinnému rázu a chráněným územím. Turisté navštěvují 8 km dlouhou naučnou stezku s 12 zastaveními, v létě oblíbené venkovní koupaliště ve Stražisku a v zimě lyžařský areál Kladky. Konicko nemá k dispozici dostatečný počet ubytovacích kapacit, proto je turisty využíváno ubytování i v okolí. Nachází se zde kulturní památky jako: zámek v Konici a Jesenci, několik kostelů a kaplí, 4 mlýny, středověké hradiště, keltské oppidum nebo vojenské památníky. Všechny obce se snaží udržet své kulturní dědictví, zachovat své místní zvyky a tradice. Oblíbené jsou především poutě (v Jednově) a specifické kulturní akce jako pálení čarodějnic, masopustní průvody, pochovávaní basy apod.

7 ANALÝZA ROZVOJOVÝCH POTŘEB ÚZEMÍ MIKROREGIONU NA ZÁKLADĚ ROZHOVORŮ S VYBRANÝMI AKTÉRY

Analýza budoucích rozvojových potřeb byla sestavena na základě rozhovorů s vybranými aktéry území Mikroregionu Konicko. Otázky byly kladeny starostům členských obcí Ochoz, Budětsko, Stražisko, Konice, Hvozd, Lipová, Suchdol a také zástupci mikroregionu. Tito vybraní aktéři byli osloveni na základě doporučení odborného a kompetentního zaměstnance mikroregionu. Rozhovory se konaly v období 29. 4. - 2. 5. 2019 a to vždy dle domluvy a časových možností oslovených aktérů. Jednotlivé otázky, kterých se rozhovor týkal, jsou uvedeny v přílohách 1 a 2. První část rozhovoru byla zaměřena na zhodnocení současného stavu obce a mikroregionu a na výsledky realizovaných projektů. V další části byly otázky směřované ke zhodnocení hlavních bariér spojených s realizací projektů a k možnostem jejich snížení či eliminaci. Aktéři zodpověděli, jaké jsou priority rozvoje v krátkodobém a střednědobém výhledu a naznačili, jaká opatření směřují k jejich posílení.

7.1 Vyhodnocení rozhovoru se zástupcem Mikroregionu Konicko

Rozhovor s hlavním představitelem mikroregionu proběhl 30. 4. 2019. První část rozhovoru se týkala hlavních předností a nedostatků z pohledu mikroregionu. Z pokládaných otázek vyplynulo, že za hlavní přednosti jsou považovány především pravidelné schůzky starostů členských obcí, mezi nimiž panuje přátelská atmosféra, spolupráce a vzájemně si předávají zkušenosti. Zároveň jsou starostové pravidelně informováni o novinkách, aktualitách v zákonech, změnách apod. Mezi nedostatky patří omezené možnosti financování, protože jsou využívány prostředky jen z členských příspěvků nebo dotací. Spoluúčast při čerpání dotací je závislá na možnostech jednotlivých obcí a jejich rozpočtů. K příležitostem do budoucna je možno zařadit především udržení a zabezpečení chodu Centra společných služeb, přes které jsou zabezpečovány projekty realizující se v rámci mikroregionu a zároveň je zde možnost pomoci či rady ostatním členským obcím s projekty. Rizikem pro budoucí období je nejistota udržitelného zajištění financování právě CSS, kdy by měl být mikroregionem zabezpečen alespoň jeden pracovník věnující se poradenské činnosti v tomto směru. Hlavním požadavkem na tohoto zaměstnance je převzetí celé zavedené agendy, která vznikla v rámci CSS.

Otázka v další části rozhovoru se týkala hlavních priorit rozvoje mikroregionu. Bylo zjištěno, že z krátkodobého hlediska je za hlavní priority považováno získávání dalších dotač-

ních titulů vedoucích k rozvoji mikroregionu, rozvoji cestovního ruchu, zlepšování kvality života občanů, zvyšování hodnoty životního prostředí, podpora odpadového hospodářství a snaha o udržení zaměstnanců v rámci CSS. Ve střednědobém pojetí jsou hlavní priority vytyčovány především k rozvoji mikroregionu. Například pro podporu závlahy území a zadržování vody v krajině, zvyšování kvalifikace obyvatelstva, navýšení ubytovacích kapacit na území mikroregionu a v neposlední řadě k udržování tradic a kulturního dědictví.

Za hlavní bariéry uskutečňování projektů v tomto programovém období jsou považovány především nedostatečné možnosti dofinancování projektů ze stran členských obcí. Problémem je i samotné zpracování projektů včetně všech jejich požadavků, tak aby projekt dopadly úspěšně a nedocházelo ke ztrátě již investovaných prostředků. Tyto bariéry je možné do budoucna překonat vytvářením rezerv na dofinancování činnosti mikroregionu. To by v praxi vyřešilo zavedení poplatků vedoucích ke zvyšování příjmů rozpočtu. Výraznou pomoc by představovalo i snížení administrativní zátěže týkající se žádostí i samotných realizací projektů. Dle odpovědí představitele mikroregionu byla v současném programovém období 90% úspěšnost podaných projektů. Za příčiny neúspěchu byla považována rivalita a vysoký počet žadatelů. Řešením pro vyšší úspěšnost je zvyšování kvalifikace pracovníků.

V další části rozhovoru bylo zjišťováno, jakým způsobem se občané podílejí při výběru námětů projektů. Dle získaných odpovědí jsou požadavky či návrhy obyvatel předkládány starostům, jejichž prostřednictvím jsou dále komunikovány na valné hromadě mikroregionu. Nebo jsou návrhy podávány přímo starosty dle aktuálně vypsanych dotačních výzev.

V další fázi rozhovoru se otázky týkaly i následujícího programového období 2021 – 2027, především toho, jestli již byly odstartovány jakékoli snahy o nastavení strategie pro další období. Z rozhovoru vyplynulo, že diskuze na toto téma zatím proběhly pouze minimální. Priority následující strategie budou nastaveny podle zveřejněných operačních programů a jednotlivých výzev, jelikož pro dobrovolné svazky obcí není možné využít všech aktuálních výzev, ale jen těch, které jsou pro ně určeny. Dalším kritériem je i potřebnost a využitelnost pro dané období. Současná strategie je směřována k realizaci spíše většího počtu projektů s menším finančním zatížením, což není pravidlem. Pokud by výzvy v budoucnu byly směřovány spíše k větším projektům, mikroregion by využil i této možnosti. Doposud bylo diskutováno pouze o rámcových prioritách vedoucím především k rozvoji mikroregionu a zlepšení kvality života. Tyto debaty se předběžně týkaly témat vedoucích k zatraktivnění mikroregionu v rámci cestovního ruchu, ke spolupráci při realizaci krajinných prvků

pro zachycování a udržení vody v přírodě, k řešení problému s odpadovým hospodářstvím, nebo o využitelnosti plánovaného pořízení komunální techniky pro potřeby mikroregionu.

V poslední otázce rozhovoru bylo zjišťováno personální zajištění projektů v mikroregionu. Z čehož vyplynulo, že největší podíl na realizacích projektů má Centrum společných služeb, které se těmito aktivitami přímo zabývá. Dále se podílí předseda mikroregionu, místopředsedkyně, správní rada, účetní a valná hromada.

7.2 Vyhodnocení rozhovorů se zástupci vybraných obcí na území Mikroregionu Konicko

7.2.1 Hlavní přednosti a nedostatky, příležitosti a rizika

Všichni dotazovaní aktéři se shodli, že Mikroregion Konicko je atraktivní svou geografickou polohou a láká k turistice či cykloturistice. Plusem je i čisté ovzduší a životní prostředí. Rovněž všichni dotázaní kladně hodnotili dopravní obslužnost, poskytování služeb občanům a bohaté kulturní vyžití spojené s udržováním místních tradic a zvyků a celkovou soudržnost občanů a jejich mezilidských vztahů. Ale i dostatečnou dostupnost spádového města Konice a služeb, které jsou v tomto městě poskytovány. Dalším bodem, ve kterém došlo ke shodě názorů byla celková sounáležitost obce s místními občany a spolky. V této souvislosti byly vyzdvihovány především spolky SDH, které se obce snaží maximálně podporovat. Hlavním negativem zmiňovaným všemi oslovenými byl především nedostatek stavebních míst, která by obce rády poskytly ať už místním nebo cizím uchazečům. Z celkových sedmi dotazovaných obcí mají v současné době pouze Ochoz a Hvozd dostatek stavebních parcel. Poptávka po obecních pozemcích je ze strany občanů vysoká a obce na ni ve většině případů nedokáží reagovat. Což se odvíjí na migraci místních obyvatel do jiných vesnic či větších měst a dochází k úbytku mladých lidí a rodin. Dalším zásadním problémem k řešení je kanalizace. Všechny dotazované obce kanalizaci mají, nicméně jen Budětsko a Konice jsou napojeny na ČOV. Zbylé obce disponují splaškovou či dešťovou kanalizací. Starostové se shodli, že tyto oblasti jsou prioritní k řešení spolu s úpravou místních komunikací sloužící k zachování dobré dopravní obslužnosti. A v neposlední řadě je ze stran obcí kladen důraz i na řešení problémů s odpadovým hospodářstvím. V Ochozi registrují nestabilní mobilní signál a pomalé internetové připojení, což je do budoucna jistě možností, jak zlepšit kvalitu života občanů. Spolu se zaváděním ekologických norem do života mikroregionu, které povedou ke zlepšení stavu ovzduší a kvality vody. Jako hrozby

vnímají dotazovaní aktéři především migraci mladých osob a s tím související stárnutí obyvatelstva. Nicméně tento trend se prolíná celou republikou.

7.2.2 Ex post hodnocení projektů

Každá z oslovených obcí zrealizovala za poslední 2-3 roky nejméně 3 a více projektů vedoucích k jejímu ekonomickému a sociálnímu rozvoji. Z rozhovorů vyplynulo, že obce s počtem do 500 obyvatel jsou v rámci získávání dotací znevýhodněné. Některé projekty jsou limitovány minimálním počtem obyvatel, jichž tyto obce nedosahují. V rámci obcí jsou realizované projekty individuální, dle toho, co která obec upřednostňuje nebo potřebuje. Nejvíce byly v tomto období využity příspěvky na opravy budov, jako jsou kulturní domy, budovy obecních úřadů, hasičské zbrojnice, školy nebo kaple. Dále obce hojně žádaly o příspěvky na vybudování nebo opravy místních komunikací. Časté zmínky se týkaly i podpory SDH v rámci pořízení nových vozů nebo jejich přestavby. Dotační programy byly využívány i pro výsadbu zeleně v obcích, vystavění nových dětských hřišť nebo na rozšíření prvků na stávajících dětských hřištích. Dále i na rekonstrukci koupaliště, veřejného osvětlení, tvorby povodňového plánu a na instalaci bezdrátového rozhlasu. Na základě rozhovorů s vybranými aktéry bylo zjištěno, že všechny realizované projekty pomohly k naplnění strategických cílů jednotlivých obcí. Dotazovaní rovněž potvrdili, že o plnění stanovených cílů budou usilovat i v budoucnu, a to za pomoci všech dostupných prostředků v rámci stanovených dotačních titulů nebo z vlastních rozpočtů.

7.2.3 Bariéry a návrhy jejich zlepšení při uskutečňování projektů

V této části rozhovoru byly otázky směřovány k přípravám projektů, samotných realizací i jejich následného monitorování. Všichni dotázaní se shodli, že administrativní zátěž větších projektů (kanalizace, cyklostezka apod.), především těch ze strukturálních fondů EU je mnohdy až nepřiměřeně zatěžující. Ve většině případů se v takových situacích starostové obrazejí na externí firmy. Obavu mají především ze složitosti zadání a z projektové přípravy. Rovněž oceňují, že externí firma zajistí i monitorovací zprávy a sami se tak mohou věnovat menším projektům. Dle stanovisek několika dotázaných je v dnešní době problém najít kvalitní firmu, která se na základě výběrového řízení realizace projektu ujme. Starostka obce Suchdol konstruktivně zhodnotila i fakt, že některé položky jsou v rámci dotačního titulu nekompromisně zamítnuty i když s realizací projektu přímo a věcně souvisí. Což obec nutí k rozhodnutí tyto části nad rámec dotace buďto zafinancovat z vlastních zdrojů nebo taktéž zamítnout, což vede k tomu, že je projekt nekompletní a nemůže plně sloužit

účelu, pro který byl plánován. Další bariérou je i skutečnost dofinancování projektu nad rámec dotace z rozpočtu obce, nebo za pomoci úvěru. V mikroregionu je 13 obcí, které mají méně než 500 obyvatel (k 31. 12. 2018) a je pro ně náročné dofinancování hradit z rozpočtu a nezadlužovat obec. Což je z dlouhodobého hlediska velmi negativní dopad pro rozvoj malých obcí. Každý z oslovených aktérů vyjádřil názor směřující do budoucna ke zjednodušení požadavků pro získávání dotací a snížení administrativní zátěže s tím spojené. Všichni dotázaní by ocenili získat i část finančních prostředků bez přesného zacílení. Tzn. pro použití ve kterékoli oblasti, kterou je třeba nutně zafinancovat ať už v návaznosti na získávání dalších dotačních titulů či jejich udržení, nebo vedoucí k samotnému rozvoji obce. Dle názoru starostky Stražiska je obzvláště pro malé obce náročné splnit všechny předpoklady pro získání dotace, jejichž požadavky jsou stanoveny velice přísně i s konkrétními podmínkami. Dalším opatřením je bezesporu i lepší komunikace s poskytovatelem dotace, nebo větší možnost individuální pomoci s konkrétními problémy, což se týká především zadávacího řízení. Zároveň by všichni oslovení přivítali i více projektů s předfinancováním, než jak tomu bylo doposud.

7.2.4 Participace obyvatelstva a priority rozvoje obcí mikroregionu

V rozhovoru bylo dále rozebíráno, jakým způsobem se podílejí místní občané na návrzích projektů. Vyplynulo, že občané převážně komunikují přes zastupitelstvo, které následně náměty přednáší starostovi a ostatním zastupitelům a společně návrhy projednávají. Nebo občané samostatně žádají obce o dílčí projekty. Tyto náměty se většinou přímo týkají žadatelů nebo jejich okolí, ale není to pravidlem. Například žádosti o úpravu místních komunikací, chodníků, veřejného osvětlení apod. Zpovídání aktérů se shodují mimo jiné i na tom, že účast na schůzích zastupitelstva není ze stran občanů příliš vysoká. Vyšší účast se projevuje jen v zásadnějších otázkách rozvoje obce. Pokud je třeba rozhodnout o projektu větší váhy, používají obce jako prostředek ke zjištění zájmu ankety. Do kterých se dle starostů v případě jejich užití zapojuje více než polovina dotazovaných.

Personální zajištění projektů se všech dotazovaných obcích shoduje. O projekty se stará vedení obce. V největší míře starosta, místostarosta, společně s hospodářkou nebo účetní. Podílí se i zastupitelstvo, a pokud se jedná o větší či náročnější projekt, oslovují obce externí firmy. Rovněž mají členské obce možnost obrátit se o pomoc nebo radu na pracovníky Centra společných služeb zaměstnaných v rámci fungování mikroregionu.

V této části se dotazovaní shodli a za hlavní prioritu rozvoje z dlouhodobého hlediska považují zatraktivnit obce pro mladé lidi. Zajistit dostatek stavebních parcel a eliminovat odliv mladých lidí a rodin do větších měst. Rovněž bylo z rozhovorů zjištěno, že si obce zakládají na svých tradicích a zvycích, které v budoucnu chtějí rozhodně udržet a nabízet tak místním občanům možnost setkávání se na společných akcích, což vede k posílení dobrých vztahů. Další zásadní prioritou do budoucna je zlepšení životního prostředí v souvislosti s ekologičtějším nakládáním s odpady. Především zamezit skládkování a pracovat s občany tak, aby si lépe uvědomovali nutnost třídění. Tato priorita se týká z velké části i chatarařů a chalupářů, kterým se v budoucnu budou obce snažit pomoci s rozměrnými odpady, aby nedocházelo například ke znečišťování okolí nepotřebnými kusy nábytku apod. Společně s šetrným nakládáním s vodou, tzn. motivovat občany ke schraňování dešťové vody vhodné k zavlažování zahrádek. Z krátkodobého hlediska je třeba řešit problémy týkající se kanalizace, což se vztahuje ke všem dotazovaným obcím. Ať už jejího vybudování, nebo potřebné rekonstrukce.

7.2.5 Navrhovaná opatření vedoucí k rozvoji obcí

Ochoz považuje za nejdůležitější v nejbližší době vybudovat kanalizaci. Dále vybudování multifunkčního areálu, který by svým účelem sloužil pro volnočasové aktivity především dětí a jejich maminek. Zároveň by takto vznikl prostor pro dobrovolné hasiče, kteří by areál využili pro požární sport a jiné zájmy. Úpravu by si rovněž zasloužilo prostředí Ochozské Kyselky, kde by obec v blízké budoucnosti chtěla vybudovat posezení pro návštěvníky. Po realizaci kanalizace je plánovaná úprava povrchu místních komunikací společně s chodníky, úpravou veřejného osvětlení a veřejného rozhlasu a doplnění občanského vybavení jako jsou odpadkové koše, lavičky na veřejných místech společně s výsadbou nové zeleně.

Budětsko se plánuje v krátké době soustředit na úpravu a rekonstrukci chodníků a také pokračovat v úpravách místních komunikací. Další zásadní prioritou je i zajištění pozemků pro výstavbu rodinných domů a pokračovat v úspěšné rekonstrukci kulturního domu. Ve střednědobém výhledu by obec ráda zahájila pozemkové úpravy. Také by mělo dojít k napojení místní části Mnichov na kanalizaci a poté následná rekonstrukce veřejného osvětlení za modernější Led diodová.

Stražisko pokládá za nutné v co nejbližší době opravit chodník a zídku kolem rybníka, které jsou v současné chvíli v havarijním stavu. A dochází zde k ohrožení dětí a mladist-

vých čekající na dopravní spoj. Důležitým opatřením je i vybudování kanalizační sítě. Dále obec plánuje pokračovat v rekonstrukci koupaliště, kde je nutná výměna oken. A počítá se i s dotvořením bistra, které je v současné chvíli v nevyhovujícím stavu, dojde k rozšíření sortimentu nabídky o zdravější pokrmy a k modernizaci interiéru. V dlouhodobém kontextu je vhodné revitalizovat rybník v obci, který je kvůli bahenním nánosům nevyužívaný.

Konice se chystá v následujícím programovém období zabývat zlepšením stavu odpadového hospodářství. Rozšířit množství sběrných nádob na odpad na veřejných prostranstvích a také posílit množství kontejnerů na třídění odpadu. Dalším tématem je i navýšení kapacit stavebních pozemků. Obec v současné době nedokáže pokrýt poptávku po stavebních místech. V budoucnu bude vhodné rozšířit zázemí pro maminky s dětmi a vybudovat nová hřiště. Ve střednědobém měřítku je třeba řešit i nedostatek parkovacích míst na náměstí a také jeho celkovou revitalizaci.

Hvozd považuje za největší prioritu zachovat v obci školu. Jelikož panuje v ostatních školách rivalita o žáky, je zde riziko, že škola bude mít nedostatek žáků, aby mohla fungovat i nadále. Další prioritou je i spokojenost občanů a udržování zvyků a tradic spjatých s obcí a její historií.

Lipová považuje za nutné vyřešit problém s neukázněnými chataři, kteří znečišťují okolí svým nepořádkem a nepotřebnými věcmi. Což značně obtěžuje všechny ostatní ukázněné chatáře, ale i místní obyvatelstvo. Dalším opatřením vedoucím k rozvoji obce je získání stavebních pozemků. Ty, které obec v minulosti vlastnila, byly prodány realitní kanceláři, která je nyní rozprodává za velmi vysoké ceny. Takže o ně není mezi místními zájem a obec se dostatečně nerozrůstá. Proto by obec ráda získala nová místa.

Suchdol v současné době klade důraz na zajištění stavebních parcel. Obec sice nikdy vhodné parcely nevladnila, nicméně soukromí vlastníci tyto parcely k dispozici mají, nevyužívají je a obec by je od nich ráda odkoupila. Dalším zásadním předmětem jednání je i vybudování ČOV, kterou obec nevladní. Místní komunikace, tvořící hlavní dopravní tah přes obec je nyní v katastrofálním stavu a je nutná její oprava. V budoucnu se obec zaměří i na rekonstrukci čtyř požárních nádrží – rybníků, které jsou v havarijním stavu, a mohlo by zde docházet k bezpečnostním rizikům.

7.3 Shrnutí poznatků z rozhovorů s vybranými aktéry na území mikroregionu

Na základě uskutečněných rozhovorů s vybranými aktéry byly zjištěny důležité poznatky týkající se současného stavu mikroregionu, ale i plánovaných opatření pro následující programové období.

Dotazovaní aktéři se jednomyslně shodli v několika bodech. Mikroregion Konicko je považován za oblast atraktivní pro turistiku a cykloturistiku především pro svou geografickou polohu, čisté ovzduší a životní prostředí a také díky dopravní obslužnosti, která je rozčleněná do všech obcí. Velkým plusem je i kulturní vyžití spojené s udržováním místních tradic a zvyků, ale i velká soudržnost a dobré vztahy mezi místními. Všechny oslovené obce podporují svoje místní spolky, především sbory dobrovolných hasičů, které jak vyplynulo, se nejvíce aktivně zapojují do chodu obcí. Velkým negativem ve všech obcích kromě Ochozi a Hvozdu je nedostatek stavební parcel pro výstavbu nových domů. Poptávka je vysoká, ale obce na ni aktuálně nedokáží reagovat. Tím dochází k odlivu mladých obyvatel do větších měst. Další velkou překážkou pro rozvoj obce je neexistující nebo nevyhovující kanalizace. Čímž může docházet například ke znečišťování podzemních vod. Starostové se dále shodli, že spolu s opravami místních komunikací jsou nutné investice i do úpravy veřejného osvětlení. Současně se zaváděním ekologických norem pro zlepšení životního prostředí. Mikroregion je považován za celek, jehož předností je dobrá součinnost starostů, ochota si pomáhat a společně hledat konstruktivní řešení problémů a možností. Mezi hlavní nedostatky jsou považovány omezené možnosti financování pouze z dotací nebo členských příspěvků, které se odvíjí od rozpočtů jednotlivých obcí. Za hlavní bariéru získání dotace považuje předseda v některých případech už samotné zpracování žádostí, kdy jsou podmínky mnohdy nastaveny velmi složitě.

Každá z oslovených obcí, ale i mikroregion realizovali v posledních 3 letech několik projektů vedoucích k sociálnímu i ekonomickému rozvoji obcí. Jak bylo zjištěno z rozhovorů, menší obce (do 500 obyvatel) obtížněji získávají finanční podporu formou dotací, protože v mnoha případech nedosahují na stanovené podmínky. Což zásadně brání jejich rozvoji. V posledních třech letech obce nejčastěji využily finanční podpory pro opravy budov, místních komunikací či podporu SDH. Méně často se vyskytovaly výpomoci na rekonstrukci koupaliště, veřejného osvětlení či instalaci bezdrátového rozhlasu. Starostové se opět svými názory shodovali, že všechny realizované projekty vedli k naplnění jejich stra-

tegických cílů. Hlavní bariéry, které zazněly během všech rozhovorů, souvisely především s velkou administrativní zátěží samotných realizací a příprav projektů. Úskalím je i zabezpečení kvalitního dodavatele, který projekt zastřeší a zdárně zrealizuje. Samotný problém vzniká, jak už bylo zmíněno i s dofinancováním projektů nad rámec udělené dotace. Těmto bariérám je možno dle předsedy částečně předcházet tvorbou rezerv, nebo rozvojem pracovníků v této oblasti.

Dle získaných informací jsou projekty mikroregionu realizovány s 90% úspěšností a za eventuálním neúspěchem stojí velká rivalita a vysoký počet žadatelů. V dotazovaných obcích se obyvatelé aktivně podílejí na tvorbě námětů projektů a to většinou osobně přímou konzultací se zástupci obcí nebo jejich prostřednictvím na zasedáních. Stejně je tomu i v mikroregionu. Starostové přednáší své návrhy na valných hromadách a ty jsou dále projednány se všemi zástupci. Nebo je částečně reagováno na aktuálně stanovené výzvy.

Personální zajištění projektů v obcích je téměř shodné. Podílí se obvykle starosta, místostarosta, hospodářka nebo účetní. V případě mikroregionu iniciativu přebírá Centrum společných služeb, které rovněž poskytuje pomoc nebo radu i členským obcím. Hlavním prioritou, na které se starostové dotazovaných obcí z dlouhodobého hlediska shodli je zatraktivnit obec pro mladé lidi. Zajistit dostatek parcel pro novou výstavbu a podpořit tak rozrůstání rodin na venkově. Další zásadní prioritou je i zlepšení stavu životního prostředí, převážně v souvislosti s ekologičtějším nakládáním s odpady a s tím i související řešení problémů s nepořádnými chataři. Dále dotazovaní považují za nutné sestavit a navrhnout opatření pro šetrnější nakládání s vodou a vodními zdroji a zamezit tak existenčnímu problému se suchem na tomto území. Zejména podpořit motivaci místních ke schraňování dešťové vody na zalévání zahrádek apod. V neposlední řadě považují za důležité realizovat plánované vybudování či rekonstrukce kanalizací včetně napojení obcí i jejich místních částí na ČOV a rozvíjet tak kvalitu života v mikroregionu.

Z rozhovoru s předsedou mikroregionu vyplynulo, že doposud proběhly pouze minimální diskuse týkající se stanovení cílů a priorit pro nadcházející programové období. Tyto záměry budou zřejmě stanoveny až na základě uveřejněných finančně podporovaných oblastí a konkrétních programů. Současná strategie mikroregionu se soustředí spíše na realizaci většího počtu projektů s menším finančním zatížením. Z rozhovorů se starosty rovněž vyplynulo, že každá obec se snaží reagovat na aktuální rozvojové problémy své obce. Navrhovaná opatření vedoucí ke zkvalitnění života občanů a celkovému rozvoji daného území jsou konkrétně uvedeny v kapitole 7.2.6. a reagují na aktuální rozvojové potřeby obcí.

8 SWOT ANALÝZA

Na základě zpracování socioekonomické analýzy mikroregionu Konicko a rozhovorů s vybranými aktéry byly zjištěné poznatky shrnuty do SWOT analýzy:

SILNÉ STRÁNKY (S)	SLABÉ STRÁNKY (W)
<ul style="list-style-type: none"> • kvalitní a čisté životní prostředí • vhodné podmínky pro zemědělskou produkci • značné přírodní, kulturně-historické a infrastrukturní předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu • dobré mezilidské vztahy mezi obyvateli • dobré dopravní propojení a dostupnost mezi členskými obcemi mikroregionu • existence železničního úseku • zajištění složek SDH pro případ zásahu • fungující MŠ a ZŠ ve většině obcí • kvalitní zázemí sociální péče pro staré a potřebné obyvatele • Rovnoměrné pořádání sportovních, kulturních a společenských akcí • Udržování lidových tradic a zvyků 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatek stavebních parcel pro novou výstavbu • nedostatečná kontrola, sběr a čištění vypouštěných odpadních vod • nedostatečné třídění odpadů v obcích mikroregionu • nedořešená koncepce protipovodňových opatření • nedostatek ubytovacích kapacit • nedostatek financí pro údržbu a péči o památky • špatný stav pozemních komunikací • absence poštovních a informačních služeb v obcích • vysoká finanční náročnost zajištění dopravní obslužnosti členských obcí • nízká úroveň mzdových příjmů obyvatel • nedostatek pracovních příležitostí v mikroregionu • nedostatečná propagace mikroregionu
PŘÍLEŽITOSTI (O)	HROZBY (T)
<ul style="list-style-type: none"> • využití poznatků zemí EU při tvorbě strategií • využití nových trendů při modernizaci obcí • využití vhodných dotačních programů k rozvoji území • zvyšování zájmu obyvatel o bydlení ve venkovských oblastech ve vztahu ke kvalitě ŽP • zkvalitňování dopravní infrastruktury ze strany olomouckého kraje • podpora rekvalifikací, odborného vzdělávání, kurzů... ze strany MPSV a jeho dílčích složek • zájem o zdravý životní styl občanů • přetrvávání zájmu obyvatel o společenský život a podílení se na komunitním životě v obci a občanské participaci ve veřejném životě obcí 	<ul style="list-style-type: none"> • změny klimatu (ohrožení suchem a vysokými teplotami v letním období) • nedostatek podzemních a povrchových vod • neochota některých spoluobčanů zapojit se do ekologické likvidace odpadů • stárnutí obyvatelstva, nízká porodnost • migrace mladých lidí do měst • nedostatek absolventů středních odborných škol • nárůst nezaměstnanosti při úpadku zemědělské výroby • snižování příspěvků základním školám ze strany obcí • úbytek dobrovolníků při pořádání kulturně-společenských akcí

9 NÁVRH KATALOGU PROJEKTŮ

Na základě poznatků získaných ze socioekonomické analýzy území, rozhovorů s vybranými aktéry a informací plynoucích z vypracované SWOT analýzy byly v rámci katalogu projektů pro programové období 2021 – 2027 navrženy záměry, vedoucí k ekonomickému a kulturnímu rozvoji vybraných obcí na území Mikroregionu Konicko. Cenová úroveň předpokládaných nákladů projektu byla stanovena na základě poskytovaných nabídek na internetu, kdy instalační práce byly dále konzultovány s firmou Stavkom s.r.o.

9.1 Projekt č. 1: Vybavení dětského hřiště

Cíl projektu: Rozvoj občanské vybavenosti obce pro rodiče s dětmi sloužící především k odpočinku a budování dobrých mezilidských vztahů v obci v rámci setkávání místních obyvatel a jejich potomků.

Popis projektu: Předmětem projektu je rozšíření a modernizace stávajícího dětského hřiště. V rámci něhož budou pořízeny tři nové sestavy stolů a lavic umístěných v již dříve vybudované pergole, která je součástí areálu hřiště. Dále je v projektu plánováno vytvoření pískoviště pro děti včetně ochranné sítě kolem pískoviště pro zamezení přístupu zvířat. V průběhu realizace proběhne i instalace samostatně stojící budky k uschování plastových hraček, které si děti budou moci volně zapůjčit. Součástí realizace bude pořízení jednoho dětského kolotoče, dvě dřevěné v zemi zabudované houpačky, rozšíření o dva odpadkové koše, výsadba nových keřů a rostlin, nákup plastových hraček na pískoviště.

Místo realizace: stávající dětské hřiště na návsi obce Ochoz

Předkladatel projektu: obec Ochoz

Náklady na projekt: předpokládaná výše 65 – 80 tis. Kč

Financování projektu: Integrovaný regionální operační program (oblast: zkvalitňování veřejného prostranství v obcích a městech včetně zelené infrastruktury) + rozpočet obce

Obrázek 2: příklady vybavení dětského hřiště

9.2 Projekt č. 2: Podpora efektivního nakládání s odpady

Cíl projektu: Zamezit znečišťování životního prostředí na území chatových oblastí. Motivace obyvatelů k efektivnějšímu třídění odpadů a regulace problémů vznikajících s výhozem velkoobjemového odpadu (např. nábytku) z chat, zamezení vzniku černých skládek.

Popis projektu: V rámci tohoto projektu dojde k rozšíření stávajícího zázemí pro efektivnější nakládání s odpady. Bude pořízeno celkem šest kontejnerů určených k třídění odpadů ve dvou chatových oblastech. Dále v rámci projektu budou opatřeny celkem dvě mobilní sběrný pro sběr velkoobjemového odpadu. Jejich svoz a vývoz zajistí obec Lipová (za použití nově pořízeného malotraktoru s vlečkou) ve spolupráci s obcí Stražisko. Předpokládaný odvoz 1x měsíčně nebo dle potřeby. Projekt počítá i s instalací pěti odpadkových košů a jedné informační tabule „Jak správně třídit“ umístěné v každé z chatářských oblastí.

Místo realizace: chatové oblasti Lipová, Stražisko

Předkladatel projektu: obec Lipová, obec Stražisko

Náklady na realizaci: předpokládaná výše 240 – 280 tis. Kč

Financování projektu: Operační program Životní prostředí (oblast Zavedení principů oběhového hospodářství a účinné využívání zdrojů) + rozpočty obcí Lipová a Stražisko

Obrázek 3: příklady vybavení chatových oblastí

9.3 Projekt č. 3: Podpora třídění odpadů v domácnostech občanů

Cíl projektu: Motivovat obyvatelstvo k efektivnímu třídění odpadů minimálně na základní členění papír, plasty, komunální odpad.

Popis projektu: V rámci projektu bude pořízeno celkem 300 ks plastových popelnic o objemu 120 l. Do každé domácnosti obec přidělí dva kusy plastových popelnic, které budou určeny k třídění papíru a plasty.

Místo realizace: domácnosti ve Hvozdu

Předkladatel projektu: obec Hvozd

Náklady na realizaci: předpokládaná výše 200 - 250 tis. Kč

Financování projektu: Operační program Životní prostředí (oblast Zavedení principů oběhového hospodářství a účinné využívání zdrojů) + rozpočet obce Hvozd

Obrázek 4: Příklad vybavení domácností

9.4 Projekt č. 4: Výsadba zeleně v prostorách náměstí

Cíl projektu: Rozvíjet atraktivitu města mladým lidem a turistům a podpořit rozvoj kvalitního a čistého životního prostředí.

Popis projektu: V rámci realizace projektu dojde k částečné úpravě náměstí, kde budou vytvořeny oblasti pro instalaci nové výstavby zeleně, spočívající v rozšíření o stále zelené rostliny, kvetoucí rostliny a keře.

Místo realizace: prostory náměstí v Konici

Předkladatel projektu: město Konice

Náklady na realizaci: předpokládaná výše 150 – 200 tis. Kč

Financování projektu: Integrovaný regionální operační program (Zkvalitňování veřejných prostranství v obcích a městech včetně zelené infrastruktury)

Obrázek 5: Příklad výsadby zeleně v prostoru náměstí

ZÁVĚR

Naplnění primárního cíle mé bakalářské práce bylo dosaženo postupným rozklíčováním rozvojových potřeb v Mikroregionu Konicko, pro který byl navržen katalog konkrétních projektů směřujících k sociálnímu, ekonomickému a kulturnímu rozvoji členských obcí mikroregionu. Tyto projekty budou financovány prostřednictvím fondů EU s ohledem na stanovené možnosti následujícího programového období 2021-2027. Na základě vypracovaných analýz a zjištění důležitých poznatků od přímých zástupců jednotlivých obcí bylo odhaleno několik klíčových oblastí, na které je třeba se v následujícím programovém období zaměřit. A jejichž konkrétní řešení bylo představeno v rámci jednotlivých navržených projektů, které jsou zároveň opatřeními, jak docílit udržitelného rozvoje v této oblasti a současně eliminovat hrozby související se současným migračním trendem v rámci celé České republiky.

Hlavní problém mikroregionu spočíval především v přesídlování mladých lidí a mladých rodin do větších měst nebo obcí s kvalitnější občanskou vybaveností. Částečným řešením je opatření navržené v projektu číslo 1, který se soustředí na rozvoj společenského života místních občanů a přispívá k budování dobrých mezilidských vztahů. Tento projekt byl navržen jako nástroj k posílení rozvoje obce, zvyšování počtu obyvatel a vedoucí k vytvoření ideálních podmínek pro výchovu dětí a klidný život jejich rodičů.

Projekt č. 2 je zaměřen na udržení kvalitního a čistého životního prostředí a podporuje obyvatelstvo k aktivnímu třídění odpadů. Jelikož se v minulosti často v Lipové a Stražisku vyskytovaly problémy s neukázněnými chataři, bylo navrženo opatření k úplnému zamezení tohoto problému. Projekt chatařům zabezpečí bezstarostnou likvidaci běžného a velkoobjemového odpadu a zamezí vznikům černých skládek.

Na další klíčový problém, se kterým se mikroregion aktuálně potýká, reaguje projekt č. 3, který podpoří zájem občanů o efektivní třídění plastového a papírového odpadu v jednotlivých domácnostech a eliminuje tak neochotu místních zapojit se do ekologické likvidace zvyšující se odpadové zátěže. Realizací projektu dojde ke snížení ekologické zátěže a zvýšení zájmu občanů aktivně se podílet.

Poslední projekt č. 4 byl navržen jako opatření vedoucí k rozvoji turistického ruchu v Konici a ke snížení migrace obyvatelstva. Realizací projektu vznikne obyvatelům možnost trávit volný čas v příjemném a ekologickém prostředí, čímž bude podpořen jejich zá-

jem o zdravý životní styl. Projekt zajistí zviditelnění a propagaci mikroregionu, která povede ke zvýšení turistické atraktivnosti.

Navržené projekty byly cíleně směřovány částečně i k co největšímu snížení ekologické stopy, především pro zachování přírodních podmínek tohoto dosud turisticky neobjeveného mikroregionu i pro další generace.

V kontextu globálního severu jsou na venkově řešeny převážně otázky týkající se kvality života, stárnutí obyvatel a otázky zachování krajinného rázu. Nicméně pro tvorby strategií a určení priorit do dalších období je značnou příležitostí využití přírodních a kulturně-historických předpokladů Mikroregionu Konicko pro jeho rozvoj v podobě ekoturistiky nebo agroturistiky. Což považuji s ohledem na dobré zemědělské podmínky tohoto území za perspektivní téma, kterým by bylo možné se v budoucnu zabývat, například v rámci diplomové práce. V rámci jejího zpracování by mohlo být využito přímé kooperace s občany formou rozhovorů, focus group nebo panelové diskuze. Přikláním se i k oslovení místních občanů formou dotazníkového šetření, které poskytne anonymní prostor pro vyjádření jejich názorů, ale zároveň neovlivní objektivnost každého z nich.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Administrativní členění NUTS – Česko, ©2016. *Regionální informační servis* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2019-03-15]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/administrativni-cleneni-nuts-cesko>

ARES – ekonomické subjekty, ©2019. *ARES – ekonomické subjekty* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR [cit. 2019-05-13]. Dostupné z: http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz

BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ, 2009. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6

Co je rešerše, ©2017. *Knihovna.ČVÚT* [online]. Praha [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: <http://knihovna.cvut.cz/cs/vyhledavani/reserse/co-je-reserse>

ČADIL, Jan, 2010. *Regionální ekonomie: Teorie a aplikace*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 152 s. ISBN 978-80-7400-191-8.

Český statistický úřad, ©2019. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-05-13]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

DANNENBERG, Peter and Elmar KULKE, 2015. *Economic Development in Rural Areas: Functional and Multifunctional Approaches*. 1st ed. Burlington, VT: Ashgate, 237 s. ISBN 978-1-4724-4481-3

Databáze mikroregionů ČR: On-line evidence mikroregionů a jejich rozvojových dokumentů, ©2016. *Ústav územního rozvoje* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: <https://www.uur.cz/default.asp?ID=3767>

DOLEŽAL, Jan a Jiří KRÁTKÝ, 2017. *Projektový management v praxi: naučte se řídit projekty!* 1. vyd. Praha: Grada, 176 s. ISBN 978-80-247-5693-6

GALVASOVÁ, Iva et al., 2007. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd. Brno: Georgetown, 140 s. ISBN 80-251-20-9

GREEN, Gary Paul, 2013. *Handbook of Rural Development*. 1st ed. Cheltenham, UK: Edward Elgar, 384 s. ISBN 978-1-78100-670-2

HORÁKOVÁ, Hana a Dana FIALOVÁ, 2014. *Transformace venkova: turismus jako forma rozvoje*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 392 s. ISBN 978-80-7380-537-1.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ, 2012. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 300 s. ISBN 978-80-7357-910-4

KLINGEROVÁ, Karin. *Mikroregiony na Opavsku: současnost a perspektivy* [online]. Olomouc, 2012-04-25 [cit. 2019-03-20] Dostupné z: https://geography.upol.cz/soubory/studium/dp/2012-rg/2012_Klingerova.pdf. Diplomová práce. Univerzita Palackého, Přírodovědecká fakulta.

KLUFOVÁ, Renata, 2015. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 275 s. ISBN 978-80-7478-733-1

KOLEKTIV AUTORŮ, 2012. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 455 s. Vysokoškolské učebnice. ISBN 978-80-7380-086-4.

KOVÁŘOVÁ, Martina. *Trh práce na Konicku: Regionálně geografická analýza* [online]. Olomouc, 2012 [cit. 2019-04-15] Dostupné z: https://geography.upol.cz/soubory/studium/bp/2012-rg/2012_Kovarova.pdf. Bakalářská práce. Univerzita Palackého, Přírodovědecká fakulta, katedra geografie.

KRAFTOVÁ, Ivana et al. 2016. *Bezpečný rozvoj regionu: základní koncept*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016 s. ISBN 978-80-7552-261-0

MAIER, Karel et al., 2012. *Udržitelný rozvoj území*. 1. vyd. Praha: Grada, 253 s. ISBN 978-80-247-4198-7

MAREK, Dan a Tomáš KANTOR, 2009. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. akt. a dopl. vyd. Brno: Společnosti pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 215 s. ISBN 978-80-87029-56-5

Mikroregion Konicko, ©2012. *Mikroregion Konicko* [online]. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <http://www.mikroregionkonicko.cz/>

Mikroregiony a místní akční skupiny, ©2008. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/mikroregiony-a-mistni-akcni-skupiny.aspx>

Monitoring mikroregionů a jejich rozvojových dokumentů, ©2018. *Ústav územního rozvoje* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: <https://www.uur.cz/default.asp?ID=4934>

Návrh struktury operačních programů pro období po roce 2020 schválila vláda, ©2019. *Dotace EU*. [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Novinky/Navrh-struktury-operacnich-programu-pro-obdobi-po>

On-line systém evidence mikroregionů a jejich rozvojových dokumentů: monitoring mikroregionů a jejich rozvojových dokumentů iMR, ©2012. *Ústav územního rozvoje* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: <https://www.uur.cz/default.asp?ID=3782>

PÁPOL, Tomáš et al., 2006. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. 1.vyd. Hradec Králové: Civitas per Populi, 90 s. ISBN 80-903813-1-6.

PAVLÍK, Marek, 2016. *Podpora lokální ekonomiky: využití skrytých potenciálů v regionech*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 226 s. ISBN 978-80-7552-390-7.

PĚLUCHA, Martin et al., 2012. *Venkov na prahu 21. stolení: venkov a jeho rozvoj na přelomu milénia, územní dopady znalostní ekonomiky na venkově, souvislost vztahů měst a venkova v globalizované ekonomice*. 1. vyd. Praha: Alfa, 319 s. ISBN 978-80-87197-49-3

POSPĚCH, Pavel et al., 2014. *Vynalézání venkova v ČR po roce 1989*. 1. vyd. Brno: CDK, 177 s. ISBN 978-80-7325-353-0

Program rozvoje 2013-2020 Mikroregion Konicko, ©2012. *Mikroregion Konicko* [online]. [cit. 2019-05-05]. Dostupné z: <http://www.mikroregionkonicko.cz/dokumenty/strategicke-dokumenty/>

Programové období 2014-2020, ©2019. *Dotace EU* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020>

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. akt. roz. vyd. Praha: Grada, 280 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

Příprava DoP 2021 – 2027, ©2019. *Dotace EU* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/KOHEZNI-POLITIKA-PO-ROCE-2020/s>

Region soudržnosti, ©2010. *Portál odboru strukturálních fondů Ministerstva vnitra ČR* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR [cit. 2019-03-15]. Dostupné z: <http://www.osf-mvcr.cz/slovník/region-soudržnosti>

Sčítání lidu, domů a bytů 2011, © 2012-2016. *Regionální informační servis* [online]. Praha [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce>

SVOBODOVÁ, Hana et al., 2011. *Synergie ve venkovském prostoru: Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. 1. vyd. Brno: GaREP s. r. o., 116 s. ISBN 978-80-904308-8-4

SVOBODOVÁ, Hana. *Faktory rozvoje venkova v podmínkách České Republiky* [online]. Brno, 2009-09-25 [cit. 2019-03-14] Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/ow9vo/>. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta.

Veřejná databáze, 2019. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-4-05]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/>

VILAMOVÁ, Šárka, 2005. *Čerpáme finanční zdroje z Evropské unie: praktický průvodce*. 1. vyd. Praha: Grada, 200 s. ISBN 80-247-1194-X

Východiska pozice ČR k budoucnosti politiky soudržnosti po roce 2020, ©2019. *Dotace EU* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: https://www.dotaceeu.cz/getmedia/18efae55-53f4-45e5-9f220bd6c0c15e9b/4_Vychodiska-pozice-CR-k-budoucnosti-politiky-soudržnosti-po-roce-2020.pdf.aspx?ext=.pdf

ZAHRADNÍK, Petr, 2017. *Kohezní politika Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 614 s. ISBN 978-80-7400-527-5.

ŽÁK, Milan, ed. a kol., 2002 *Velká ekonomická encyklopedie*. 2., rozš. vyd. Praha: Linde, 887 s. ISBN 80-7201-381-5.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

RISY	Regionální informační servis
ČSÚ	Český statistický úřad.
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
CHKO	Chráněná krajinná oblast
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
ORP	Obec s rozšířenou působností
CSS	Centrum společných služeb
OP	Oděvní podnik
SDH	Sbor dobrovolných hasičů

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Vymezení mikroregionu Konicko a jejich obcí	36
Obrázek 2: příklady vybavení dětského hřiště.....	69
Obrázek 3: příklady vybavení chatových oblastí.....	70
Obrázek 4: Příklad vybavení domácností	71
Obrázek 5: Příklad výsadby zeleně v prostoru náměstí.....	71

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Matice aktérů – prostorová úroveň versus typ sektoru.....	16
Tabulka 2: Zapojení obcí do mikroregionů v letech 2003-2012	23
Tabulka 3: Projekty realizované na území mikroregionu v programovém období 2014 – 2020.....	39
Tabulka 4: Vývoj počtu obyvatel v mikroregionu Konicko v letech 1991 - 2018 v porovnání s Olomouckým krajem	41
Tabulka 5: Mechanický ohyb obyvatelstva na území mikroregionu v letech 2015- 2018 v obcích Mikroregionu Konicko	42
Tabulka 6: Přirozená měna obyvatel na území mikroregionu v letech 2016-2018 ve srovnání se Olomouckým krajem.....	42
Tabulka 7: Věková struktura obyvatel v obcích mikroregionu pro rok 2017 v porovnání se Olomouckým krajem	44
Tabulka 8: Vzdělanostní struktura obyvatel v obcích mikroregionu Konicko k roku 2017 v porovnání s Olomouckým krajem	45
Tabulka 9: Vývoj registrované míry nezaměstnanosti v % na území mikroregionu Konicko v období 2015-2017.....	47
Tabulka 10: Podíl ekonomicky aktivních obyvatel na území mikroregionu Konicko v %, v roce 2017 a ve srovnání se Olomouckým krajem celkem	48
Tabulka 11: Technická vybavenost v obcích mikroregionu Konicko k roku 2014.....	50
Tabulka 12 Nejvýznamnější zaměstnavatelé na území Mikroregionu Konicko	53
Tabulka 13: Ubytovací kapacity na Konicku a v okolí	55

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA 1: Seznam otázek k rozhovoru s předsedou Mikroregionu Konicko	82
PŘÍLOHA 2: Seznam otázek k rozhovoru se starosty členských obcí na území Mikroregionu Konicko	83

PŘÍLOHA 1: SEZNAM OTÁZEK K ROZHOVORU S PŘEDSEDOU MIKROREGIONU KONICKO

- 1) Co považujete za hlavní přednosti a nedostatky, příležitosti a rizika v mikroregionu z pohledu jeho ekonomického a sociálního rozvoje?
- 2) Stanovte, jaké jsou hlavní priority rozvoje mikroregionu v krátkodobém a střednědobém výhledu?
- 3) Uveďte, jaké byly hlavní bariéry při přípravě, realizaci a monitorování projektů ze Strukturálních fondů v programovém období 2014-2020?
- 4) Jaká opatření navrhuje ke snížení těchto bariér do budoucna?
- 5) Jaká je procentuální úspěšnost podaných projektů v programovém období 2014-2020, a jaká opatření jste případně přijali ke zvýšení jejich úspěšnosti a jaké byly podle Vás příčiny neúspěšnosti?
- 6) Jakým způsobem se podílejí obyvatelé obce při výběru námětů projektů?
- 7) Jakým způsobem přistupujete/plánujete přistupovat ke strategii přípravy projektů v programovém období 2021-2027? Tj. zdali je pro Vás výhodnější realizovat více malých projektů s menším finančním objemem nebo naopak méně projektů, ale s rozpočtem větším a v návaznosti na Vaše strategické priority rozvoje.
- 8) Existují již nějaké snahy o novou strategii mikroregionu po 2020? Jaké dílčí cíle byste navrhl? Případně jaké projekty? (tematicky)
- 9) Na jaké prioritní cíle rozvoje v rámci programového období 2021-2027 se máte v úmyslu zaměřit ve vztahu k Vaším klíčovým potřebám?
- 10) Představte personální zajištění projektů ve Vaší obci?
- 11) Zhodnoťte výsledky projektů, které jste realizovali samostatně bez záštity mikroregionu v posledních dvou až třech letech, směřujících k ekonomickému nebo sociálnímu rozvoji obce? Sdělte, jakým způsobem přispěly k naplnění hlavních cílů v rámci Vašeho strategického plánu.

PŘÍLOHA 2: SEZNAM OTÁZEK K ROZHOVORU SE STAROSTY ČLENSKÝCH OBCÍ NA ÚZEMÍ MIKROREGIONU KONICKO

- 1) Co považujete za hlavní přednosti a nedostatky, příležitosti a rizika ve Vaší obci z pohledu jejího ekonomického a sociálního rozvoje?
- 2) Zhodnoťte výsledky projektů, které jste realizovali samostatně bez záštity mikroregionu v posledních dvou až třech letech, směřujících k ekonomickému nebo sociálnímu rozvoji obce? Sdělte, jakým způsobem přispěly k naplnění hlavních cílů v rámci Vašeho strategického plánu.
- 3) Uveďte, jaké byly hlavní bariéry při přípravě, realizaci a monitorování projektů ze Strukturálních fondů v programovém období 2014-2020?
- 4) Jaká opatření navrhuje ke snížení těchto bariér do budoucna?
- 5) Jakým způsobem se podílejí obyvatelé obce při výběru námětů projektů?
- 6) Představte personální zajištění projektů ve Vaší obci?
- 7) Stanovte, jaké jsou hlavní priority rozvoje Vaší obce v krátkodobém a střednědobém výhledu?
- 8) Naznačte, opatření, resp. návrhy projektů, směřujících k posílení ekonomického a sociálního rozvoje Vaší obce a to na základě Vámi stanovených priorit?